

Brassói Lapok

XXIX. évfolyam
259. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat
1933. évi november 11

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott újján fizet. az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Zsilvölgyét!

Bár formális lemondás még mindig nem történt:

Pakola Vajda-kormány

A válság váratlanul gyors kitörésének magyarázatai
Duca jön Gogával felereszve?

Károly király Szinajából Bukarestbe megy és ott fejezi be a válság-tárgyalásokat

Bukarest, november 10

Bár a kormányválság hivatalosan még nem pattant ki, a formalitások még hátra vannak, — ma már nyilvánvaló, hogy a Vajda-kabinet távozik s a miniszterelnök keddi esti szinajai audienciája óta voltaképpen nem tesz egyebet, mint felszámol, csomagol. Efelől minden kétséget eloszlat az a tény, hogy Titulescu külügyminiszter, az utóbbi idők minden tényleges kormányválságának főrendezője és bábja, csütörtökön délből az uralkodó hívására Szinajába utazott, ahova délután 4 órakor érkezett s azonnal audienciára jelentkezett a királyi kastélyban.

A politikai köröket most már nem annyira a Vajda-kabinet hirtelen bekövetkezett bukásának okai, mint in-

kább a rendszerválság gyors megoldásának a lehetőségei és kilátásai foglalkoztatják. Altalánosságban az a vélemény, hogy a Vajda-kormány formális lemondása pénteken, vagy legkésőbb szombaton történik meg, viszont a kormányválság megoldása hosszabb ideig eltart, tekintettel arra, hogy — noha régebben számoltak vele — Vajda bukása még felkészületlenül érte a politikai berkeket. A legközelebbi érdekelt öliberálisok is csak a parlament megnyitása utánra, a hónap végére várták a kormányutódlás problémájának a szönyegre kerülését. Bizonyosra vehető ennél fogva, hogy az új kormány csak a jövő hét folyamán, legjobban esetben keddre-szerdára alakulhat meg, s hogy a parlament ünnepélyes megnyitására már nem kerül sor.

MIÉRT KELLETT VAJDANAK LEMONDANI

Annak magyarázatául, miért kellett Vajdának már most lemondania, helyesebben a király rendelkezésére bocsátania lemondását, különféle okokat emlegetnek. Leginkább az a verzió tartja magát, amely szerint az uralkodó úgy találta, hogy a Vajda-kormány már elvesztette tekintélyét, amennyiben nem volt képes idejében elejét venni ama szélsőséges és antidinasztikus agitációk elmergesedésének, amelyek az utóbbi időben egyre vakmerőbben ütötték fel fejüket Erdélyben, sőt legújabbban a fővárosban is (a Cultul Patrie-egyesület vasárnapi gyűlése, amelyen egy tábornok olyan élesen támadta az udvari köröket, hogy maga a hallgatóság egy része is megbotránkozott előlött.)

A keddi kihallgatáson a király állítólag nyíltan szemrehányásokat tett a miniszterelnöknek amiatt, hogy kormánya nem tett semmi intézkedést ezek ellen az anarchikus megnyilvánulások ellen.

Vajda erre levonta a következményeket és bejelentette lemondását, amelyet azért nem irt meg nyomban, mert egyrészt nem akarta megzavarni a Mihai Viteazul-lovagrend szerdai ünnepségét, másrészt időt akart nyerni távozása előkészítésére.

Más verzió szerint Vajda az uralkodó hozzájárulását kérte az alkotmány olyan módosításához, amely lehetővé tegye az erőyes kormányzást.

A miniszterelnök ezt nem kapta meg, a mi nyilvánvalóvá tette, hogy nem élvezi többé az uralkodó teljes bizalmát.

Izgalmak a kulisszák mögött

A keddi audiencia ilyen kimenetele egyaránt meglepte egy kormánypárti, mint az ellenzéki köröket, mert — amint mondtuk — általában azt várták, hogy csak hetek múlva kerül sor a nemzetparasztpárti uralom likvidálására. Szerdán egész nap izgatott tárgyalások folytak a kulisszák mögött a kormánypárt és az ellenzék vezetői között egyaránt. Emellett a kormány több oszlopa, élükön Vajda miniszterelnökkel, délelőtt még időt vett arra, hogy résztvegyen a főváros aszfaltozási munkáinak ünnepségein. Délutánra Bukarestbe érkezett Mihalache, akivel Vajda hosszas tanácskozást folytatott. A kormánypárt vezető-férfiai a késő esti órákig tárgyaltak a beállott helyzetet. Ez alkalommal Titulescu környezetéből kiderült, hogy a külügyminiszter már egy hónappal ezelőtt tudott mindarról, ami most bekövetkezett.

A KORMANYVALSAG JEGYEBEN

A csütörtök már a kimondott kormányválság jegyében telt el. A kormány legtöbb tagja már a kora délelőtti órákban megjelent hivatalában s megvitette az intézkedéseket az ügyek lezárására. Szóval: pakoltak. Reggel a fővárosba érkezett a tör-

vényhozó testületek két elnöke: Pop-Csicsó István és Costachescu volt közoktatásügyi miniszter.

Bevonásukkal Vajda miniszterelnök lakásán délelőtt fél 11 órakor ült össze a kormánypárt vezérő-bizottsága, amelynek Vajda beszámolt a fejleményekről és visszalépési elhatározásáról.

Ez az elnöki tanács fél 1 óráig tanácskozott a helyzetről, majd az ülés és a vita folytatását este 6 órára halasztották el. Ezzel egyidejűleg az öliberálisok vezérkara is megbeszélést tartott Duca pártvezér lakásán s természetesen a kormányutódlás kérdéseit tárgyalták.

DUCA GOGÁVAL EGYÜTT

A liberálisok egyébként higgadtan fogják fel a helyzetet s meg vannak győződve arról, hogy — mint legerősebb parlamenti párt — a Vajda-kormányt csakis ők válthatják le a hatalmon.

Nem zárkoznak el a Goga-párttal való együttműködéstől, amelynek a kérdését, minden jel szerint, már régebben rendezték. Hajlandók Gogának miniszteri tárcát adni, azt azonban kikötötték, hogy ez nem a belügyminisztérium lesz, amelynek élére fel-tétlenül liberális kerül.

Gogának különben ugyanaz lesz a hely-

zete a Duca-kormányban, mint annak idején Lupunak a Bratianu-kabinetben, azaz megőrzi pártja önállóságát.

Beavatottak szerint már Goga maga sem ragaszkodik a belügyi tárcához, hanem beéri minden valószínűség szerint a közoktatásügyivel is. Ezzel szemben kiköti magának, hogy az új parlamentben is megmaradjon a pártja a liberálisok közötti erőviszony, azaz a Duca-kormány az új választásokon 50-60 mandátumot biztosítson neki, tekintettel arra, hogy a liberálisok mostani 28 mandátumával szemben a gogisták jelenleg nyolccal rendelkeznek.

BUKARESTBEN FEJEZŐDIK BE A VÁLSÁG

Az uralkodó pénteken reggel vissza-érkezik a fővárosba s

a déli órákban újabb kihallgatáson fogadja Vajda miniszterelnököt, aki ez-alkalommal végleges formában benyújtja a maga és kormánya lemondását, amit a király — jólétesültek szerint — elfogad.

Ezzel hivatalosan is beáll a kormányválság s Károly király megkezdi a szokásos kihallgatásokat, elsősorban persze a törvényhozó testületek elnökeit kéréstve magához.

Kormánypárti körök értesülése szerint

a miniszterelnök az utódlást illetőleg választási kormány kinevezését fogja javasolni az uralkodónak s ugyanazt teszi majd Pop-Csicsó kamarai és Costachescu szenátusi elnök is.

A választási kormány azonban egyben pártkoalíciót is jelent, a király viszont egységes pártkormányhoz ragaszkodik. Ezért Vajda végeredményben Duca designálását ajánlja majd a távozó miniszterelnök jogán az uralkodónak.

Azt is biztosra veszik már, hogy csakis öliberális kormány következhetik Ducával az élén s Titulescu, Samsonovici tábornok és Goga részvételével. Utóbbiak személyéhez nyilván az udvar ragaszkodik.

A kormányalakításra szóló megbízást Duca esetleg már szombaton megkapja. Az uralkodó ugyanis minden jel szerint sulyt helyez a válság mielőbbi megoldására. Erre mutat, hogy az udvari marsalli hivatal lemondta a király részvételét a costesti új templom felszentelési ünnepségein, amelyek vasárnap mennek végbe.

ÚJ VÁLASZTÁS: VALÓSZÍNŰLEG DECEMBER 17-ÉN

Amennyiben november 15-ig, a parlament megnyitásának napjáig a kor-

mányválság nem nyerne megoldást, egy törvényhozó testületek minden ceremónia nélkül összeülnek ugyan, de kormány hiányában elnapolják ülésüket. — Ujabb elhalasztást ugyanis nem enged meg az alkotmány.

Mihelyt aztán létrejön az új kabinet, az uralkodó feloszlatja a jelenlegi parlamentet s a kormány kiírja az új választásokat, amelyek valószínűleg december 17-ikén, de mindenesetre karácsony előtt fognak lezajlani, az új törvényhozó testületek pedig januárban ülnek össze.

A választásokat persze már a Duca-kormány vezeti le.

Politikai körökben már most számbavezük, hogy a választásokra, tíz eddigi biztos mandátum szabadul fel, minthogy az alkotmány szerint Duca, Leonte Moldovanu liberális vezérferfiu, A. C. Cuza, Purcareanu, Argetoianu, Lupu, Junian, Dinu Bratianu és Chirulescu volt liberális munkaügyi miniszter jogszertint szenátorokká lesznek. Mind a tízüket ugyanis már tízszer választották meg honatyáknak s a következő választásokon már tizenegyszer lépnek fel, ellenben örökös szenátorokká válnak.

Hogy politikai körökben mennyire befejezett ténynek tekintik a Duca-kormányt és az új választásokat, mutatja, hogy az egyes pártok máris nekiálltak választási magatartásuk lezárásának. Így a Vagarda vezetősége mai ülésén kimondta, hogy ezután az ország minden megyéjében önálló listával lép fel.

Amint emlékeztet, a legutóbbi választáson a Vagarda csak 50 megyében szerepelt saját listával s a többiekben a

cuzistákat támogatta.

Jóllehet, megbízható politikai körökben nem látják más megoldási lehetőséget a kormányválságnak, mint Ducával az élén az olberális párt hatalomra hívását, a nemzetiparasztpártban és a kisebb ellenzéki pártok soraiban nem tartják kizártnak, hogy a kibontakozás során meglepetések történnek.

Az utódlás kérdése ugyanis csak ezután nyerhet végleges rendezést, mert a Vajda-kormány visszavonulása tulajdonképpen meglepetésszerűen, váratlanul állott be mostan. Duca emlékeztet színajai kihallgatása óta ugyan köztudomású, hogy a liberális párt és az udvar közötti régebbi feszültség teljesen kiküszöbölődött, s hogy az olberálisok a hatalom legvalószínűbb várományosai, de mindenki úgy vélte, hogy a rendszerváltozásra csak a liberális párt nagy tüntetésének vagy a tolyományaiképpen kerül sor. A Duca-kormány összetételének és kormányzói feltételeinek a problémája tehát teljesen tisztázva.

Az uralkodó biztosítékokat kíván arra, hogy

az új kormány erős kézzel megfékezi és letörli az anarchikus mozgalmakat s ezért ragaszkodni fog ahhoz, hogy a két „szakértő”-miniszter: Titulescu és Samsonovici tábornok hadügyminiszterén kívül Goga is részt vegyen az új kabinetben.

Éppen ebből a megfontolásból kiindulva tartják egészen valószínűtlennek a „pártönkivüli” választási kormányt, a mit Vajda elvből javaslatba akart hozni. A lépő miniszterelnök, állítólag, eredetileg Titulescu-kormányt szeretett volna ajánlani a választások lefolytatására, ezt a kombinációt azonban maga a külügyminiszter elhárította magától.

A kisebb ellenzéki pártok is, mint például Lupu, aki tegnap Brailában tartott gyűlést, választási kormányt követelnek, ennek azonban igen kevés az esélye. Ha ugyanis nem pártkormány vezet le a választásokat, egyik párt sem kaphatja meg a 40 százalékos többséget, a „prémium”-esik s a választási eredmény alapján ezámoltató kormánytöbbség csak 6—8 párt tömörülésével képzelhető el. Az ugynevezett nemzeti koalíció pedig semmiképp sem rendelkezhetne azzal az egységességgel, amelyet a jelenlegi feszült belpolitikai helyzet uralása fellétlenül megkíván.

Érdekes, hogy Jorga professzor a többi kispárt vezetőitől eltérően, szintén a választási kormány ellen foglalt állást s ismételtelen kijelentette, hogy az adott körülmények között egyedül a liberális Duca-kormány hozhat tartós és kiegyensúlyozott kormányzást.

MANIU KOLOZSVARON

Az ellenzéki vezérek nagyrésze egyébként már mind a fővárosba érkezett.

Sőt, megmozdult újra Maniu is, aki, jelentéseink szerint, ma megjelent Kolozsváron, hogy meg tárgyalja hioeipel párt-csoportja további magatartását.

Mihalache tegnap este hosszas telefonbeszélgetést folytatott Badacsonnyal s kikérte Maniu véleményét a fejlemények-

ről. Miután köztudomású, hogy Maniu már régen követelte a Vajda-kormány távozását a párt érdekében, valószínű, hogy csak helyesléssel fogadta Mihalache információit.

NEM MOND LE A BANCA NATIONALA KORMANYZOJA

A Curentul című lap azt az értesülést közölte, hogy a Vajda-kormány távozásával egyidejűleg Angelescu, a Banca Nationala kormányzója is lemond s politikai tevékenységbe kezd.

Angelescu a délutáni órákban közleményt adott ki, amelyben határozottan cáfolja a lap híreit s kijelenti, hogy nincs szándékában lemondani.

A KOLOZSVARI KORMANYPARTI LAP HATTYUDALA

Jellemző a helyzetre, hogy a Vajda-csoport hivatalos lapja, a Patria, tegnapi számában már számít a kormány távozására s vezércikk formájában hattyyudalát zengi.

— A Vajda-Voevod Sándor elnöklete alatt álló kormány létének elhatározó szakaszához érkezett, — kezdődik a cikk, amely a továbbiakban kifejti, hogy a Vajda-kormány nem riadt vissza még népszerűségének a feláldozásától sem, hivatása teljesítése kedvéért s annak a reményének ad kifejezést, hogy a parlament megnyitásának a küszöbén a kormány nem fog akadályokra találni ott, ahonnan csak támogatást kellene kapnia s így teljes erejével szolgálhatja a haza érdekeit.

— Különben, — fejeződik be a mélabus hangú vezércikk, — a helyzet napról-napra változhatik s a biztonság helyett jöhet a garázdálkodás, az újjáépítés helyett az újabb széthullás kezdete. A nemzeti parasztpártnak és kormányának tiszta lesz a lelkiismerete, hogy mindent megtett, ami lehetséges volt, az ország, a trón és a nemzet javára.

A washingtoni első hivatalos jelentés szerint:

Amerika elismerte a Szovjetet,

a részletkérdésekről még folynak a tárgyalások

A japánok páratlan sakkhuzása a katonai egyezmény megakadályozása érdekében

Washington, november 10.

A washingtoni Fehér Ház csütörtökön délelőtt kiadta az első hivatalos jelentést azoknak a tárgyalásoknak az eredményéről, amelyek részben Hull külügyi államtitkár és Litvinov szovjetorosz külügyi népbiztos között, másrészt Roosevelt elnök és Litvinov között lefolytak.

A kiadott hivatalos jelentés rövid s csak magát a megegyezés tényét adja hírül.

Eszerint az Amerikai Egyesült Államok kormánya és Litvinov, mint Szovjet-oroszország felhatalmazott megbízottja között létrejött az a megegyezés, amelynek értelmében Szovjetoroszország és az Egyesült Államok között helyreáll a rendes diplomáciai kapcsolat.

Ez a rövid hivatalos jelentés lehetett volna még rövidebb is. Mondhatott volna csak annyit, hogy Amerika elismerte a Szovjetet.

Természetes, hogy az amerikai közvéleményt ez a szűkszavú tájékoztatás nem elégitette ki. Szerencsére, a jelentés utolsó mondata úgy hangzott, hogy a további tárgyalásokat csak szombaton fejezik be s így még van remény arra, hogy Szovjet-oroszország elismerésén túl — ami egyébként előfeltétele volt a további tárgyalásoknak — még más egyezmények is születnek a két egymás barátságára utalt államszövetség között. Ezek a további egyezmények pedig föltétlenül katonai jelentőségűek lesznek.

Igy tartja és hiszi ezt az amerikai sajtó és az egész világ. A Fehér Házhoz közelálló lapok azonban nem irnak ilyesmit. Bár hivatalos nyilatkozatokkal és tájékoztatásokkal ők sem szolgálhatnak, mégis kikövetkeztetnek annyit, hogy Roosevelt leszögezte a megállapulás előtt:

Szovjetoroszországnak egy későbbi időpontban tárgyalnia kell a régi cári Oroszországnak Amerikával szemben fennálló adósságairól.

A jelenlegi Oroszországnak viszont meg kell szüntetnie minden kommunista propagandát az Egyesült Államok

területén. Hírek szerint Litvinov mind a két feltételt elfogadta s így az elismertetésre vonatkozó megállapodásnak nem volt semmi akadálya.

Ez azonban még csak a kezdet. Bizonyos, hogy Litvinov pusztán Szovjetoroszország elismertetéséért nem utazott volna Washingtonba, amint Roosevelt sem sietett volna az elismeréssel annyi idő után, ha nem lett volna erre Amerikának különösebb oka. A fontos megállapodások még csak ezután következnek. A Fehér Házhoz közelálló lapok is jelzik ezt, katonai jellegű egyezményről azonban egy szót sem irnak. Ők csak kereskedelmi egyezményekről tudnak és arról, hogy

Amerika nagy hitelnyújtásokat helyez ki-látásba Oroszországnak.

De miért adja mindezeket Amerika?

JAPÁN LICITÁL AZ AMERIKAI BARÁTSÁGRA

Japánban tudják, hogy az Egyesült Államok miért lett annyira barátságos Oroszországgal szemben.

Amint előre látható volt, a közvetlen háborus veszedelem ez a washingtoni találkozó elhárította. Japánban megtorpant a háborus párt s elsimult hitelen a kormányválság is, amit Araki hadügyminiszter fellépése robbantott ki. Az amerikai—orosz tárgyalások újra a

békepártot tolták előtérbe Tokióban. Hirota külügyminiszter, akit Araki már-már ki-vert a kormányból, újra fölénybe került s új javaslattal jött.

Egészen őszinte, meztelen javaslattal. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy Amerikának nem Oroszország biztonsága fontos elsősorban, hanem azok az üzleti lehetőségek, amiket Oroszország a megegyezés révén Amerikának nyújt.

Japánnak tehát licitálnia kell. Jánlja fel a japán kormány Amerikának Mandzsuria újjáépítését.

Ez az ajánlat üzletileg sokkal többet ér, mint amennyit az oroszok nyújthatnak s így nem lehetetlen, hogy Amerika a „jobb üzletért” Japán felé hajlik majd, különösen, ha biztosítékot kap arra, hogy Japán terjeszkedési vágya egyedül csak Szovjetoroszország ellen irányul.

Igazi japán gondolat ez, de Amerikának való gondolat. Val'nerőség volna azt állítani, hogy Amerika ezt az ajánlatot felháborodással vissza fogja utasítani s véglegesen lekötí magát Oroszország mellett. Hirota japán külügyminiszter ellen-huzása föltétlenül elér annyit, hogy meg-nehezíti a washingtoni tárgyalásokat s esetleg utját végja annak a katonai egyez-ménynek, amelyről az amerikai sajtó egy-nappal ezelőtt még mint befejezett tény-ről beszélt.

részt megművelhesse. Ettől most meg-fosztották.

Nagyszalontán pedig riadtan tárgyal-ják, hogy a rendőrség most már „másod-iziglen” is lesújt, ha gyanakszik egy em-berre, vagy egy családra.

Ha az apa nincs, a fiú is jó...

A nagyszalontai rendőrségen legujab-ban egy 12 éves fiút vertek véresre

Nagyszalonta, november 10.

A nagyszalontai rendőrség a korábbi ismert brutalitások után újból hallat ma-gáról. Ezalkalommal egy 12 éves fiút vertek véresre.

Sólyom János földbirtokos tegnap este érkezett haza Váradról autóbusszon és leg-nagyobb megdöbbenésére össze-vissza verve találta otthon 12 éves fiát. A dolog a következőkép történt:

A november hetedik „vörös nap” al-kalmából Nagyszalontán is kommunista röpiratokat osztogattak. A rendőrség lá-zasan nyomozott a tettesek után, de nem lirt rájuk akadni. Végül elmentek Só-lyom János lakására, akiről úgy tudták, hogy kommunista érzelmű.

Mivel azonban Sólyom elutazott hazul-ról, megfogták a fiút és felvitték a

rendőrségre, ahol nekiálltak a gyerek pallatásának. Követelték tőle, hogy vallja ki, miszerint ő hozta Nagysza-lontára a forradalmi röpiratokat. A pallatás, természetesen, nemcsak szóval, hanem ütlegekkel is folyt, úgyhogy a kisfiu teste csupa vér és kék folt lett.

Miután a fiúból nem lehetett „kiverni” semmit s egyebet nem tudott mondani, minthogy nem tud semmiféle röpiratok-ról, végre elengedték a rendőrség épüle-téből. A megvert gyerek kétségbeesésében s dühében azzal távozott, hogy majd visz-szaadja a verést, ha megnő.

Sólyom Jánostól különben, a ránehe-zedő gyanu miatt, megvonták a határátlépési engedélyt is. Sólyomnak ugyanis 120 hold földje van Geszt környékén s 12 év óta állandóan határátlépési engedélye volt, hogy birtoka magyar oldalon fekvő

Tessék kívágni és elfenni!

2. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1—15 ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése el-lenében a B. L. minden példányvásárlója me-kapja a B. L. ajándékregényátárának 1933 november havi kötetét. — A szel-venyek és a 4 lej beszállathatók Bu-dapestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Szt. Mina 9), vagy a főbizományos-nál „Cosmopolis”, Caeia Grivitei 10; Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományos-nál. — Előt zeőknek nem kell a szel-venyeket gyűjteniök, a 4 lej befizetik az e öfizetési díjjal egyidejűleg, a köny-vet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Tűz a Béke

Próféta, tők-lámpással

Zilahy Lajosról van szó, abból az alkalomból, hogy a budapesti Magyar Színházban sikerrel játszották „A tizenkettő óra” című darabját. Ennek a hajlékony és kétségtelenül jószímu írónak nem ismerem minden munkáját. Jónéhány cikkét olvastam s láttam darabját, a „Süt a nap”-ot. Egyéniségéről, ember- és írói karakteréről egy kissé sokat is hallottam. Személy szerint csak egyszer találkoztam vele s akkor is a Fészek-klubban. Nem hatott rám túlságosan kedvezően: rendkívül büntelt volt, de nem úgy, mint egy író, hanem úgy, mint mondjuk egy minisztériumi főtitkár. Túlságosan hölgyeknek való szeméi és modora sem ébresztettek bennem rajongást.

De ez esztendővel ezelőtti volt s gondolom, hogy azóta ebben a minőségben is sokat fejlődött. Sajnálom is az elmulasztott alkalmat, hogy ezelőtti három héttel nem lehettem jelen Bethlen Margit grófnénál, ahol Hunyadi, Inálg, Szántó Györgyék s velük Zilahy is szelendus társaságot alkottak. Sajnálom azért is, mert amint hallom, Zilahy nagyon elismerő kifejezéseket használt „Ábel a rengetegben” című regényemre. Legalább megmondhattam volna neki, hogy unom már azt az egyöntetű helyeslést, amellyel ezt a regényt itt és amott fogadják. Ha ezt megmondhattam volna neki, legalább most nem tűnnék annyira hálátlanak, mint amennyire tűnök.

Mert a tegnap este, amíg hallgattam „A tizenkettő óra” előadását, bizony egyre jobban csodálkoztam és egyre jobban elszomorodtam. A darabnak nagy híre volt már a demotató előtt s a kritikák olyan hangon írtak róla, mintha a háborúutáni magyar drámairodalomban határkövet szándékoztak volna felállítani. Nagy esemény volt a dolog irodalmilag is, de legfőképpen prófétai vonatkozásban. Írók között és kávéházakban zsúfolt szavakkal beszéltek Zilahy vakmerő darabjáról s szinte hánthó volt az az egyetlen ellenszerű hang, amelyet az egyik napilap főszerkesztője használt ebben az ügyben, ha nem is a darab ellen, hanem Zilahy pacifizmus ellen. Ekkor már azt hittem, hogy itt durva igazságtalanság történik egy íróval, aki a pacifizmust meri hirdetni ebben a megcsontított hazában.

Gondoltam tehát, hogy megnézem a darabot.

Nagy és elszánt dolog nálam a darab-nézés, mert igen gyakran ráta szoktam vesztetni. He- tekkel ezelőtti is, felüvetelem után nemcsak a, holdogán mentem el a Belvárosi Színház- ra, hogy megnézzem Aristobanest modernizált darabját, a Lysistratát. Hát én kezdtem is megnézni s bár türelmes embernek ismerem magamat, az első szünetben mégis előttem a színházból, mert határtalanul bosszantott, hogy szünetben meghallgattam Aristobanest csak azért háborogtam Emőd és a színház, hogy en- nek itt-ott ott egy sekély és irodalmilag értéktelen külvárosi kabarét mutasson be.

Azt hittem, Zilahy kárpótolni fog engemet bőven.

S akkor felment a függöny és a királyi palota bejárata előtt egy irtónagy, szörnyefé- les gárdista-katonát láttam, akihez odaolt egy kopottruhájú civil és arra akarta rábírt a katonát, hogy árulja el neki: vajjon a mai napon el fogja-e hagyni a királyt a palotát, mert ő a lábai elé akarja magát vetni és úgy átadni neki a nagy iratesomót, melyben benne foglaltatik a világmegváltó tervzet. Hát ez indásnak se nem rossz, se nem jó. Gondol- tam azonban, hogy a király nem fog kiütni azon a nap s úgy is történt. Ellenben jöttek a kinek, mert a darab nyolc képből áll. Az el- őbb megismerkedtünk a próféta családjával is otthonával, amint éppen árve-ési ügyben megjelnek egy ügyvéd, aki szintén öt napja nem evett már. Fgy másiránt melegeznek és a próféta meghívja az ügyvédet szafaládé-va- torára, ahol keseregnek azon a gonoszszágon és nyomoron, amelyben fetreng az emberiség. A kép végén a próféta elrohban hazulról, mert felesége utolsó embernek nevezi, amiért nem ad kenyeret szerezni a családjának. S a kö- lkező képből az örülteké házában látjuk a prófétát, ahol nagyon döntött válszokat ad a korosnak, kinek a felesége éppen akkor te- rül, hogy kit bíjon nevedneknek az esti dísz-partira. Végül a próféta egyedül ma- rad az örrel, akit egy eselvetéssel lefog, elve- tti tőle a kulcsot és futva elszökik a bolondok házából. A harmadik képből egy falusi tem- plomban látjuk viszont a prófétát. Már szá- zszor van neki, mert az erdőkben bujdosott s a falusi emberekkel a mai erkölcsi rend cön- eselveli a maga felfogását, amely sem itt, sem az egész darabban sehol nem domboro- dik ki tisztán előtünk, csupán annyit tudunk meg, hogy a próféta egy mozgalmat indított, amelybe csak egészségi és erkölcsi bizonyít-

Sűrű villámlás a külpolitikai horizonton

Az angol külügyminiszter el sem utazott Genfbe, a leszerelési konferenciára. A berlini béke-
húrok és a párisi reménység

Mit végzett Göring Rómában

Benes is szordinósabb lett

Genf, november 10.

A leszerelés kérdésében újra nagy zűrzavar, idegesség és fejetlenség uralkodik. Az elnök- ségnek 9-ikén ülést kellett tartania, mert ezt már régebben elhatározták. Henderson, a konferencia elnöke, el is utazott Genfbe, köz- ben azonban kiszállott Párisban. Paul Bon- cour francia külügyminiszterrel tárgyalt Pá- risban s erről a tárgyalásról nem adtak ki semmiféle hivatalos jelentést.

A hivatalos jelentések később jöttek és azt hozták hírül, hogy Sir Simon angol külügy- miniszter, akit ugyancsak vártak Párisban és Genfben, hirtelen úgy döntött, — nyilván kor- mánya tudtával és utasítására, — hogy nem utazik se Párisba, se Genfbe. Sürgős dolga akadt otthon. Sürgős dolga akadt akkor, ami- kor Franciaország azt hitte, hogy az adott helyzetben a legsürgősebb dolog kétségkívül a leszerelési konferencia ügye, hiszen már itt is vannak a német válaszlások, pedig hasznos és szükséges lett volna azoknak az eredményé-
valamiképpen, valamilyen okos, esetleg na- gyon erőteljes genfi határozattal befolyásolni. A kérdés természetesen az mindenütt, hogy

Sir Simon miért maradt el ilyen hirtelen? Elfogadható magyarázatot pedig a hivatalos jelentések nem adnak. Nyilvánvaló, hogy új- ra valami olyasmi történt, ami összezavarta az eddigi lehetőségeket és a leszerelés kérdésében visszavonulásra késztette Angliát is, az eddi- gi szorgalmas közvetítőt.

Genfben úgy tudják, vagy inkább sejtik, hogy éppen a közvetítés körül keletkezett baj.

Anglia engedményeket akart elérni Német- ország javára, mert belátta, hogy enélkül lehetetlen előrehaladni. Franciaország azon- ban megkötötte magát s visszautasította az összes egyeztető angol javaslatokat.

Ezért maradt el Sir Simon Genfből. És Gen- fben most újra csak úgy itélk meg a hely- zet, hogy a leszerelés kérdése vigasztalanul kátyuba került és pedig — Franciaország aka- dékoskodása miatt.

PAPEN NYILATKOZIK

Ebben a pillanatban tehát Sir Simon vissza- vonulását német sikerként lehet elkönyvelni. Németország ugyanis váltig hangoztatta, hogy készen áll a leszerelésre is, ha azt igazságo-

san és becsületesen végrehajtják. Ő békét akar, mindenáron békét s miután az európai háborus összetűzés magva kétségkívül a né- met-francia ellentét, inkább lemond Elzász- ról és Lotharingiáról, csak azért, hogy Fran- ciaország is lássa: Németország ki akar bé- külni vele és lemond a revans gondolatáról. Ahhoz azonban ragaszkodik, hogy akár a le- szerelésben, akár a felszerelésben, de egyen- rangú legyen Franciaországgal.

Németországban nagyon jól látják, hogy vá- ratlanul kedvező szelek fújnak, tehát szorgal- masan verik tovább a „béke-vasat”. Hitler és Neurath után most Papen tesz újabb béke- nyilatkozatot.

— Németország nem irigyl senki tulajdonát, területét, — mondja Papen. — Németország nem akar egyebet, csak békésen és becsüle- ten élni mai határai között, tehát őszintén óhajtja a békét. Abban azonban az egész né- met nép egységes, hogy a jövő nemzetközi politikájának tisztának és becsületesnek kell lennie. A november 12-iki választások meg- mutatják, hogy Németország ehhez a követel- léséhez egyöntetűen ragaszkodik.

A római tanácskozás eredménye

CSEHORSZÁG BÉKESEBB HUOKAT PENGET

Nagyon jellemző Csehország újabb megnyi- latkozása is.

Benes külügyminiszter a képviselőház kül- ügyi bizottságában foglalkozott Németország és Csehszlovákia viszonyával s kijelentette, hogy a cseh kormány nagy megértéssel visel- tetik Németország belügyeivel kapcsolatban.

A továbbiak során kifejtette Benes, hogy háborút senki sem kíván Csehországban, azon- ban a köztársaság nemcsak a békére, hanem az esetleges háborúra is felkészületen áll. A cseh köztársaságnak önmaga biztonsága érde- kében a személt személt, fogat fogélt elv alapján kell állania. Egyébként a csehszlovák köztársaság a német politikai menekülteket, mint minden politikai menekültet, szívesen be- fogadja, viszont nem tesz különbséget köztük és más politikai menekültek között.

ANGLIA MEG NEM ADJA FEL A REMÉNYT

A Daily Telegraph jelentése szerint Anglia még mindig nem adja fel a reményt s tovább folytatja a munkát a leszerelés, Németország és Franciaország kibékítése érdekében. Sir Si- mon külügyminiszter a kormányall egyetér- tésben, úgy döntött, hogy új módszerhez fo- lyamodik. Anglia a közeljövőben diplomáciai lépéseket tesz minden európai kis- és nagy- hatalommal s felkéri minden állam kormányát arra, hogy legyenek segítségére a béke meg- szilárdításánál. Egyedülleg megkereséseket intéz a nagyhatalmakhoz olyan értelemben, hogy a leszerelés kérdését akár Németország és Franciaország közvetlen tárgyalásai segít-

ségével, akár pedig a négyhatalmi szerződés- keretén belül, feltétlenül igyekezzenek dűlőre vinni.

Ez a jelentés nem cáfolja, hanem kiegészíti az eddigi híreket. Azt jelenti, hogy a Népszö- vetség fennhatósága alatti további leszerelési huzavonát Anglia is reménytelennek látja s vagy a közvetlen német-francia egyezkedést tartja célravezetőnek, vagy a négyhatalmi paktum keretén belül induló új tárgyaláso- kat.

FRANCIAORSZÁG HAJLANDÓ A TÁRGYALÁSOK FELVÉTELÉRE

Paul Boncour francia külügyminiszter is új- ra megnyilatkozott a német kérdésben. Marrin jobboldali képviselő kérdéseire válaszolva ki- jelentette, hogy

szükség esetén Franciaország nem riad visz- sza attól sem, hogy katonai intézkedéseket tékezz meg Németországot.

Azt nem hiszi, hogy Németország minde- nemzetközi egyezmény félredobásával tovább folytatná a titkos katonai fegyverkezést és Franciaország megtámadására gondolna.

Egyébként pedig Franciaország nem zárko- zik el attól, hogy

közvetlen tárgyalásokat kezdjen Németor- szággal,

ha erre Németország részéről felszólítást kap. Kikötése csak annyi lesz, hogy a tárgyalások menetéről állandóan tájékoztassák a többi eu- rópai hatalmakat is s már a tárgyalások meg- kezdésekor kölcsönösen elismerjék azt, hogy a megegyezést a Népszövetség fennhatósága alatt elközelíthetőnek tartják.

meg a falházban. Zsiros ajánlatokat tesz a pró- fétának, ha őt támogatni fogja politikai cél- jaiban, de a próféta hajthatatlan, sőt kijelenti, hogy ő maga is fellép szenátornak. Mint dühös ellenfelek válnak el, de a próféta annyira vi- zsi a dolgot, hogy a következő hatodik kép- ben már mint szenátor és nagy népszerű jelenik meg a király dolgozószobájában. Eppen had- üzenetről van szó s a királyt annyira lenyűgö- zi a próféta egyénisége, hogy kormányelnöké- nevez ki. A prófétának ebben a minőségben az az első ténykedése, hogy az összehívott államtanácsot eltéríti a hadüzenet tervétől. Ezt egy ravasz fogással csinálja, amely úgy szól, hogy: rendben van, üzenjük meg a háborút, de akkor mi mindnyájan, az állam felelős té- nyezői, a hadseregszállítók s a többi felelős nagyfejek álljunk sorba s az első menetszá- zad adjon reánk sortűzet, mielőtt elindulna a háborúba. Természetesen rögtön nincs had- üzenet, hanem a következő hetedik képből a próféta megátogatja a családját, titkoszatos módon pártfogásába veszi a családot s meg- bocsátja a feleségének a pomádé-szagot, amely onnét származik, hogy az asszony nem sokkal ezelőtti csókolózott egy vívómesterrel. Végre az utolsó képből a világkonferencián vagyunk s néhány agyalágyult férfiú között ott van a próféta s éppen fel akarja olvasni azt a világ- megváltó tervzetet, amelyet a darab legelején

át akart volt adni a királynak. Váratlanul azonban megjelenik a bolondok házából a fő- orvos az ápolóval együtt, teleplezik a világ- megváltó prófétát és visszaviszik a kórházba. Az író természetesen nem kiseri.

Van neki magáhozvaló esze.

Mert, ha bátrának látszik is a felületen, az a bátorság mindig olyan, hogy a mai emberi társadalom vezetői számára számtalan mellék- kijarat van nyitva. Egy zavaros és kapkodó kispolgárt tenni meg eszmehordozónak, aki a darabon keresztül tényleg beigazolja, hogy csakugyan bolond is, reám nem teszi azt a hatást, hogy itt egy komoly és számottevő hőssel van dolgom. A ködös és megfoghatat- lan világ- és embermegváltás így természet- sen visszafelé sült el. A hős nem hős, hanem sajnálatraéltó figura, akiből néhány száz le- het ugyan az országban, de úgy sem állanak rosszabbul, ha egysem volna.

Nem is dráma az én számomra a darab, ha- nem paródia. A drámának emberi hősei van- nak, súlyos élete van, feje, vére és féléletes ereje. Ami azonban zörög és üresen puffog, az nemcsak szindarabnak rossz, hanem bátorság- nak is silány.

Mert bátor csak egy jó műben lehet az író. S inkább pusztá, de biztos két ököllel, mint egy hunyorgó tők-lámpással.

TAMÁSI ARON

Borotválkozás előtt NIVEA akkor utána sima lesz a bőre.

Tehát először puhítsa meg a szakállát Nivea-val és csak utána szappanozzon és borotválkozzék. Így eléri azt, hogy, ha érzékeny a bőre az nem fog kipattanni és kisebesedni. — Próbálja meg már holnap, reggel! A borotválkozás lényegesen könnyebben fog sikerülni és fájdalommentes lesz. Mitől ez a hatás? Az EUCERIT-től! Ezért pótolhatatlan és nem utánozható a NIVEA.

BEIERSDORF & CO. S.A.R., BRASOV
NIVEA-CREME: Lei 16.- — 72.- NIVEA-OLAJ: Lei 55.- és 98.-

Meggyilkolták Afganisztán királyát Az összeesküvés a 19 éves trónörökös rendezte

London, november 10.
A Reuter-ügynökség jelentése szerint Afganisztánban királygyilkosság történt. Az összeesküvés Nadir sah Ghazi királyt orvul megrohanták és megölték, majd a meggyilkolt király fiát, Mahomed Zahir sah-t királlyá kiáltották ki.

Az összeesküvés középpontjában tehát a meggyilkolt király fia, a trónörökös királyfi állott. Nadir sah Ghazi 53 éves volt mindössze és 1929. októberében lépett uralomra. Amanullah elűzése árán. Most aztán őt is eltették láb alól. Fia és utódja mindössze 19 éves.

JÓZSEF FŐHERCEG KÖNYVET IR...

Megdöböntő részletek egy háborús vallomásból
Kik és hogyan intézték millió életek sorsát

Budapest, november 10.

Az egyik budapesti lap részleteket közöl József főherceg most készülő művéből, amelynek címe: „A világháború, amilyennek én láttam.”

Ez az öreg főherceg természetesen nem pacifista műnek szánta visszaemlékezéseit, de aki csak ezt a kis részletet is elolvassa, az is lejedten kell hogy rádobbenjen, kik és hogyan rángatták az életünket az úgynevezett világ-háború alatt.

De nem szólunk egy szót se. Itt az írás. József ur sajátkezű írása:

Julius 5-én délelőtt Vittorióból vasuton Bécsbe utaztam. Ott a déli vasútállomáson régi 39-es ismerősöm, Pinter százados várt rám és jelentette, hogy Öfelsége engem este 9 órakor Eckartsauban akar fogadni. Ennél fogva, minthogy sok órai időm volt, először Badenbe mentem, hogy Arz vezérrezdessel tárgyaljak. Ott találtam őt és sok kisebb fontosságú dolgot beszéltem meg vele. Azután megkérdeztem, hogy miért hívott Öfelsége Eckartsauban magához. mert ha hadműveleti dologról lenne szó, mégis jó volna, ha előre megfontolhatnám azt. Erre Arz értésre adta, hogy Öfelsége az elbocsátott Conrad tábornagy helyébe engem a tiroli hadseregcsoporthoz parancsnokává akar kinevezni. Azt feleltem, hogy jó, hogy ezt tudom, mert azonnal közölhetem vele, hogy mit fogok Öfelségének felelni.

Ezután Waldstätten kerestem fel és egy-néhány dolgot még megbeszéltem vele. Végül Frigyes főherceget és Izabella főhercegnőt látogattam meg, akik a hangulatnak reménytelenségét ecsették, mely a monarchia belsejében urrállett. Délután meglátogattam Stöger-Steiner vezérrezdés hadügyminisztert. Ő azt mondta nekem, hogy a magyarok Oroszországban nagyon rosszul viselik magukat és a bolsevikiek oldalán küzdenek... Igen ám, de legyünk igazságosak is! Kik ellen küzdenek ők a bolsevikiek oldalán?... Természetesen, a cseh árulók ellen, kiknek árulásai miatt annyi magyar vér folyt a háborúban.

ASSZONYOK ÉS SZERETŐK A PARANCSONKSÁGOKNÁL

Este 7 órakor automobilon Eckartsauban megyek, a főlegesen illatozó négyszeres hársfasoron végig, mely sok régi gyermek-kori emléket ébreszt lelkemben és az édes illat Alsutnak kedves öreg hársfáit varázsolja szemem elé!

Öfelsége nagyon szívélyesen fogadott. Hozzájárulást érdeklődött és azonnal a földölgre tért át:

— Arra akartalak felkérni, — mondotta, — hogy vedd át Conrad tábornagy hadseregcsoporthát, mert vele már nem megy és nincs is szerencséje és nagyrészt oka annak, hogy támadásunk kudarcot vallott. Ő kiegészítette, hogy a főerő Asia-gó felé alkalmaztassék, ahol éppen a leg-erősebb és legkiválóbb ellenség állott. Kérlek állítsd talpra a csapatokat, látogasd meg őket, csinálj rendet a parancsnokságoknál, az asszonyok és szeretők mind ott vannak!

— Mit gondolsz akkor a csapat? Conrad mindezt túri. Egyszóval, kérlek, csinálj rendet. Azonkívül kérlek, nyerd meg részemre újra Tirol népét, mert Bajorország felé gravitál!

— Magától értetődőleg minden erőmből mindent el fogok követni és rendet fogok csinálni minden tekintetben.

— Conrad föltámasztotta összes csapataimat, anélkül, hogy a legkisebb eredményt föl tudna mutatni. Igazad volt, hogy Asia-gónál a nagy erősségekben el fog pusztulni egész gyalogságom!

— Ez is másképp lesz, Felség! Kérem azonban, méltóztassék egy leplezetlenül őszinte szavamat meghallgatni, mielőtt végleg méltóztatna ebben dönteni!

— Kérlek! En minden prozódíóval megközelíthető vagyok!

NEM VOLT ERÉLYES, EGYSEGES VEZETÉS

— Az én benső, megdönthetetlen meggyőződése az, — folytattam, — hogy az offenzíva azért hiúsult meg, azaz végződött ily szerencsétlenül, mert két hadseregcsoporthat külön-külön hadműveleti tervét kiegészítve, a kettőben megtervezett offenzívát teljesen elpackázta és így a támadás szélessége 157 kilométerre nyújtotta széjjel. A piavei csatát azért vesztettük el, mert nem volt erélyes, egységes vezetés, mely a két hadseregcsoporthoz parancsnokságnak parancsolni tudott volna.

EGY KIRÁLY LEKITUSAJA

— Köszönöm! — Öfelsége magabizál-lott, karosszékeében hátradőlvé és láttam, hogy mily nehéz lekitusát vivott. Nem akartam őt zavarni és elfordulva, a kepeket néztem. Percek múlva, melyek alatt ismételve lélegzetét bekapva, gyors mozdulatot tett, a feleletre lendületet véve; de a válasz néma ajkain akadt el, segíteni akarván rajta, ezt mondtam:

— Felség!... Kérem, higgyen nekem! Magammal már régen mindenkorra leszámoltam. Szeretném Felségedet az én anynyira szeretett népemmel, nemzetemmel

boldogságban egyesítve látni, Felségedet boldognak tudni. Ez adta és adja nekem az erőt, hogy mindazt a sok szörnyűséget mindig újra látni és elviselni tudom, anélkül, hogy teljesen letörnék.

— Ezt tudom! — felel Öfelsége, melegen nézve rám. Sok részvét és hála tük-röződik rövid pillantásában; azután megint gondolatokba merül; — soká hallgat mozdulatlanul. Egyszerre kiegyenesedve felel:

— Tulajdonképpen igazad van... Köszönöm, kedves barátom! Bensőségesen köszönöm!

— Akkor, Felséges Uram, én most Alsutra utazom, Anyámhoz, aki holnap 72 éves. Azután elejtem szabadságomat, hogy azonnal bevonuljak a 6. hadsereghez, hogy ott várjam be a további parancsokat, hogy vajjon a tiroli hadseregcsoporthoz parancsnokságot vegyem-e át, vagy megtarthatom szeretett, derék 6. hadseregemet!

Ezzel távoztam! Kimondhatatlanul sajnálom szegény jó fiatal uramat! Ilyen rettenetes időkben egyedül mindent maga akarván vezetni, mindig újból kénytelen a legkeserűbb csalódásokat tapasztalni. Az Isten segítse őt.

Eddig volt, de, sajnos, nem mese, hanem szörnyű, iktózos valóság volt. Ahogyan mindezt az öreg ur stílusban, egyszerűségben, mesemenetben feltalálja, az ember érzi, hogy elszibbad az egész élete.

József főherceg könyvet ír...

Oroszországba akart szökni egy kommunista csendőr, aki a határőrök szökés közben agyonlőtték

Cetatea-Alba, november 10.

A Cetatea-Alba melletti Odobescu határátelérési pontnál a határőrök arra lettek figyelmesek, hogy egy fegyveres csendőr s vele együtt egy leány, csónakba vetik magukat és az orosz part felé igyekeznek. Megállásra szólították fel őket, majd mikor azok tovább eveztek, lövöldözni kezdtek rájuk.

Egyik golyó súlyosan megsebesítette a csendőrt, aki, látva, hogy nem tud tovább evezni, fegyverével szájba lőtte magát.

A csendőr meghalt, a bárkát azonban a leánnyal együtt visszahozták a román partra. Itt megállapították, hogy a leány neve Cristea Eléna, a szökevény csendőr pedig Ciorba Stefan. Ciorba mostanában szökött meg a ramniculvalceai csendőrségtől és

át akart szökni a Szonjet területére. Mint egy nála talált iratból megállapították, tagja volt egy romániai kommunista szervezetnek.

A vasuti banditák ismét hallatnak magukról

A Ploesti-Brassó utszakaszon kloroformos rablóátmadás történt

Brassó, november 10.

Rövid néhányhavi szélcsend után újabb vakmerő rablóátmadás történt Ploesti és Brassó között.

Csütörtökre virradó éjszaka a Bukarestből Brassó felé jövő személyvonat egyik másodosztályú fulkéjében kloroformmal elaltatták és mindenéből kifosztották K. Rózsi brassói uriaszonyt.

Az áldozat előadása szerint az éjszaka feltizenkettőkor Bukarestből induló személyvonatnak alig voltak utasai. Bukarestből az egyik másodosztályú fulkében egy idősebb urral utazott. Az ismeretlen azt mondotta, hogy vasuti főtisztviselő. Ploestig zavartalanul utaztak. Az idősebb

ur ekkor elhagyta a vasuti fuilkét, ahol a brassói uriaszony magára maradt.

Miután a vonata kirobogott a ploesti állomásra, a brassói asszony alaposan átvizsgálta csomagjait és megállapította, hogy semmije sem hiányzik, majd kézitáskáját feje alá téve, szunyókálni kezdett.

Nemsokára felébredt és akkor meglepetve tapasztalta, hogy fuilkéjében egy középtermű, borotvátalan, sápadtarcu, kissé pufók ember ül. Aztán megint elszunnyadt, de többször felriadt, mert a pufók emberke folyton mozgolódott.

Hogy azután mi történt, azt K. Rózsi nem képes teljes pontosan előadni.

Szinaján ébredt fel. Körülnézett és megdöbbenve tapasztalta, hogy

mindenéből kifosztották.

Feje iktózosan zugott, a kis fuilkében pedig kibírhatalanná vált a kloroform illata.

A kifosztott uriaszony tulajdonképpen csak Brassóban tért teljesen magához, ahol feljelentést tett a rendőrségen. Feljelentésében elmondja, hogy

az egyik kofferjét, valamint kis kezitáskáját ellopták, a másik kofferjét pedig a kloroformos rabló feltörte és annak egész tartalmát kiürítette.

Szerencsére, az uriaszonynál nem volt nagyobb pénzösszeg. A brassói rendőrség a feljelentés alapján megindította a vizsgálatot a kloroformos vasuti rabló kézrekerítésére.

Egyébként itt volna az ideje végre gyökeresen megtisztítani a Ploesti-Brassó közötti vasuti vonalat ezektől a veszedelmes banditáktól, akik legutóbb attól sem riadtak vissza, hogy a keleti expresszt megtámadják.

— Meghülesnél, náthaláznál, mandolalobnál, torokgyulladásnál, valamint idegfájdalmaknál és szagátánál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendes gyomor-és bélműködést biztosít.

Egymillió nyeremény

Bukarest, november 10.

A negyedik állami osztálysorsjáték első osztályának csütörtöki első húzási napján a következő számokat húzták ki nagyobb nyereménnyel:

1 millió lejt nyert: 71.243.
300 ezer lejt nyert: 58.922.
50 ezer lejt nyert: 31.651.
20 ezer lejt nyert: 79.226, 35.620, 2424.
15 ezer lejt nyert: 59.445, 56.768, 25.951.
10 ezer lejt nyert: 34.321, 55.743, 15.924, 23.665, 26.273.

Kihúztak még számos 6 és 4 ezer lejese nyereményt.

Lemond az osztrák pénzügyminiszter

Bécs, november 10.

Nemcsak Ausztriában, hanem Németországban is nagy feltűnést keltett egy bécsi lap cikke, amely szerint Buresch pénzügyminiszter lemondásra készül. A lap úgy tudja, hogy Burescht Dollfuss a postatakarékpénztár kormányzójává nevezi ki.

Buresch távozásának állítólag politikai okai vannak.

Használja ki az alkalmat!

Hallatlanul olcsón vásároltunk egy nagy tétel ruha, felöltő, őszi és téli kabátcsövet, és amíg ez a készlet tart

nálunk szövetet rendkívül olcsón vásárolhat!

Siessen, amíg nagy a választék! Egy napot se készen! Sejál pénznek ellensége, ha nem jön be hozzánk azonnal!

RECORD

RUHAÁRUHÁZ

Brassó, Kapu-utca 1.

Nagy raktár kész férfi, női és gyermekruhákban, úbi, lányka, férfi és fiu kabátokban

Dela Lipinskaja

II.

LÁSSUK ZSILVÖLGYÉT!

SZERKESZTETTE:
BALOGH GÉZA

Hogyan lett Kisamerikából Siralomvölgye

A „fekete gyémánt” hazáját még pár évvel ezelőtt Kisamerikának nevezték, ma Siralomvölgyének hívják. Miért és mivel érdemelte ki a földterület a különböző és sokatmondó elnevezéseket?

A hatvanas években, e kietlen és csunya hegyes vidéken, még csak egypár fakunyhó és rozoga ház jelezte, hogy itt is emberek laknak. Mivel ásatásoknál lépten-nyomon közöttük bukkant elő, geológusaink turni-vájni kezdték a föld gyomrát és megállapították, hogy Lónyától Lupényig és a földszintről le pár száz méteres mélységekig, gazdag szénerek húzódnak.

A nyolcvanas évek elején megalakult társulat, helyi munkaerő hiányában, az ország minden részéből verbuvált munkásokat és így indult meg a szénbányászat. Hamarosan eltűntek a régi fakunyhók és minden helyiségben egymás mellett szépen felsorakoztatott egységes típusú munkaslakások épültek.

A vállalkozás már kezdetben is jó üzletnek bizonyult. Még békeidőkben kialakult az a biztató helyzet, hogy a kiapadhatatlan kincsek a jólétnél olyan erőforrások lesznek, amelyek évszázadokon keresztül paradicsommá varázsolják a medencét. Joggal híhatták ezt, mert hisz 1918-ban már ott tartottak, hogy évente közel egymillió tonna szenet termeltek.

Majd jött az impériumváltás. A bányavezérek felismerve a helyzetet, ügyes taktikával megteremtették összeköttetésüket a Zsilvölgyből hamarosan Kisamerikát csinálták. Rövidesen nem is munkásinvázió, hanem valóságos nép-vándorlás indult meg. A vonatok napoként százával ontották a jó keresetre pályázó munkástömegeket, akiket a társulati orvosok, — ha kezeik és lábaik épek voltak, — minden ceremónia nélkül, mint alkalmasakat besoroztak.

A Zsilmedence életében az 1920—26-os évek aranykort jelentettek. Igazgatók, mérnökök és tisztviselők busás fizetéseket és tantiémeket, a munkások soha nem álmodott nagy munkabéreket kaptak. A pénzt mindenki két kézzel szórta. Ennek nyomán ipar és kereskedelem virágzásnak indult. Az alkalmi és stabil jellegű kereskedők gombamódra nőttek ki a földből, illetve a szénből. A hirtelen megszáporodott nagy tömeg élelmézésére napoként vagonszámra szállították a burgonyát, lisztet, szalonnát, turót, stb. Ezeket az eladók annyit kerestek, amennyit akartak.

A nagy invázió természetesen magával hozta az építőipar szédületes fellendülését is. A társulat, mert százmillió nyereségei voltak, nemcsak a bányákba, középületeibe, tisztviselői- és munkaslakásaiba investált nagy pénzeket, hanem szépitette, csinosította a kis hányavárosokat, rendezte a vízvezeték kérdését, utakat kövezett, pompás szórakozó helyeket, így: tiszt- és munkáskaszinókat, sporttelepeket, fürdőket, stb. létesített.

Hogy e hirtelen nagy fellendülésen a protézis alkalmi vállalkozók mit kerestek, ennek jellemzésül egy tipikus esetet örökít meg. Egy közismert bohém lélek arról volt nevezetes, hogy soha nem volt neki se apró, se darabos pénze. A bányavezér jövőtől sikeült neki egy-két kisebb vállalkozást elnyerő és rövidesen többszörös milliómossá lett. A milliók gyűltek és szaporodtak, annak ellenére, hogy éjszakánként 50—60 ezer lejesezűs murikat rendezett.

De mivel a fák se nőnek az égig, így Zsilvölgye se nőhetette ki magát nagy Amerikává. És amidőn 1928-ban a jó konjunktúrát a válság váltotta fel, egyszerre hirtelen elszállt mindenki a pezsgős és borgözös éjszakák mámorára és kezdtek érdeklődni a bányavezérek szájából kiröppentett „racionalizálás, normalizálás, ekonomizálás”, stb., eleddig ismeretlen szavaknak jelentősége felől.

Hamarosan megtudták, hogy a különböző izmusok azt jelentik, hogy vége a jólétnél és gondtalan életnek. A hét bő esztendő legalább hét sovány fogja követni a nemcsak nagyszabású redukciók, hanem elhocsátások is bekövetkeznének. Tágranyított szemekkel bámultak egymásra az emberek, nem akarták elhinni, hogy munkanélkülivé válhassanak akkor, amikor a föld alatt milliárdokat érő kincsek hevernek el. Amint az elszomorító következmények igazolják, a kételkedés mégis valóra vált.

Ez a Kisamerikának és jelenlegi „Siralomvölgyének” dióhéjba sűrített története.

Jóléteből nyomorba döntötte a tömegeket a válság, a közönyösség, az invenció hiánya és még sok összetevője a mai szörnyű állapotnak.

Örömhír a nyugdíjasok részére

Sokszor foglalkoztunk a nyugdíjasokat olyan közelről érintő 12 havi hátralék kérdésével. Legújabb értesülés szerint a Cassa Centrala igazgatósága, Gherman képviselő és Gârbovean kamarai elnök közbenjárására 3 milliót kintalt és ez az összeg rövidesen kifizetésre kerül.

Vulkán

Az egykor virágzó bányatelepet a társulat 1931-ben kirádrozta térképeiről és az üzemet leállította. A kitűnő minőségű szén nem fogyott ki a tárnák mélyéről, de ennek ellenére víz alá merítették a fekete gyémántot.

Mint hogy a telepnek közel 12 ezer lakosa volt s ebből többezren eltávoztak, a helyzet ma az, hogy a társulat havi 5 lejes béréért bárkinek 1—5 szobás lakásokat szívesen bocsát rendelkezésére.

Az ország különböző részeiben élő nyugdíjasok, akik kizárólag csak nyugdíjuktól élnek, elmélkedhetnek afelett, hogy az olcsó lakbér és tüzelőanyagra való tekintettel, nem lenn-e ajánlatos Vulkánt választani lakhelyül?

Öt lejeért ötszobás lakást kaphat, csak azért, hogy rendbe tartsa valaki.

Szimbólikus házbér.

Egy lejbe kerül egy szoba.

A jólét torzképe.

A nyomor, mint jótékony házigazda.

Konzumok

A társulat erősebb, mint a miniszter

Eredeti hivatásuk az lett volna, hogy a bányászokat a kollektív szerződésben is kikötött elsőrendű életszükségleti cikkekkel, így: liszt, cukor, zsír, szalonna, burgonya és turóval beszerzési áron lássa el.

De mivel evés közben szokott megjönni az étvágy, így a konzumok is üzletezés közben jöttek rá arra, ha minden kereskedni fognak, tízezrekre menő odaláncolt vevőfelekkel rendelkeznek, továbbá beszerzési ár helyett 30 százalékos haszonra árulnak, ugye ezen is lehet jó egypár milliót keresni.

A vevőfeleknek magukhoz való láncolása nem okozott nehézséget. Beszűntették hónap közben a készpénz fizetési előlegek folyósítását, ehelyett adtak a konzumaikra szóló bevásárlási „bon”-t. Ennek erejéig, amit csak szem és száj megkívánt, mindent vásárolhatott a munkás, de csakis a házi konzumokban. Ha idegen üzletbe tévedt be bonjával, úgy a bányamegtagadta annak beváltását. Ilyen módon mint gályarabokat láncol-

ták őket a konzumokhoz.

E hatalmi terror és illegális kereskedelem hamar kikészítette az összes konkurrensüket és ezeknek fájó szívvvel kellett nézniük, hogy minden forgalom áttérődjött a konzumokhoz.

A panasz alapján ez év március havában a hatósági közegek nagy vizsgálatot is folytattak le a helyszínen, melynek során beigazolást nyert, hogy a megengedett értéket túllépve, mindent árusítanak boltjaikban. Erre a kereskedelemügyi miniszter utasította őket, hogy lépjenek a törvényesség terére és kizárólag csak az iparendélyben megszabott élelmiszerek közvetítésével foglalkozzanak.

A hatalmas társulat fütyült a miniszterjükhöz és továbbra is vigan árult mindent és árul még ma is.

Ha igaz és bizni lehet abban, hogy a tiltó rendeletnek valóban érvényt is foglannak szerezni a belügyi közegek, úgy talán nem sokra még jobb napok is virradhatnak a kereskedőkre.

Ha...

A magyar iskolák halála

Egykoron, amíg a társulat tartotta fenn az iskolákat, nem volt iskolásérelem, ellenben ez ma itt is úgy burjánzik, mint a dudva.

Ugyanis a régi nyolcvanas években, az ország minden részéből szedték ide össze a különböző fajú és vallású munkásokat.

Az akkori gyermekek ma családok apák és bármilyen idegenhangzású neveik vannak, magyarnak vallják magukat és gyermekeiknek is ilyen nevelést óhajtanak adni.

Amint azonban jól tudjuk, a párisi egyezmény legnagyobb dicsőségére, valamelyik jeles tanferfiu feltálta a névvegyelemzés ideg- és lelketlő mérgezőzését, ezt évek óta nagy adagokban adják be szülőknél és gyermekeknek.

A jelen iskolaév is bőven hozott névvegyelemző sérelmeket. Így pl. egyedül Petrozsényben 26 szülőnek tagadták meg azt a jogát, hogy gyermekeiket abba az iskolába járassa, amely az ő izlésének felel meg.

Petrozsényben két hatolikus elemi iskolát tart fenn az egyház 9 tanítóval és 460 tanulóval, továbbá a szentferencrendű nővérek vezetése mellett egy négyosztályú leánygimnáziumot 90 tanulóval. Ezenkívül a református iskolának 120, a

luteránusnak 40 növendéke van. E felekezeti iskolák eddig 105 ezer lej segélyt kaptak a várostól, azonban az elmúlt évben ezt is 60 ezer lejre csökkentették.

A lupényi felekezeti iskolák helyzete csekély eltéréssel azonos a petrozsényivel. Leánygimnázium nincs.

A bányavidék összes többi helyiségeiben megszűntek a felekezeti iskolák s az állami iskolákban felállított magyar szekciónál a magyar tanítókat a legnagyobb részben már román tanítókkal cserélték ki.

Különösen siralmas és vigasztalan a helyzet a petrillai iskola magyar szekciónál. Az iskola igazgatójának magyargyűlölete közismert. Az elmúlt évben 180 tanulója volt, ugyanakkor Jászfaluшы tanítót és nejt nyugdíjazták és a két tanerő helyére egy román tanítónót neveztek ki, aki egy árva szót sem tud magyarul. Továbbá Herczeg Kata tanítónót, takarékoság címén ezéyben hagyták katedra nélkül, később pedig helyére szintén egy román tanítónót neveztek ki. Ami pedig a legdöbbenetesebb, a magyar szekciónál román tankönyvekből tanulnak magyarul.

Lónyán és Vulkánban 190 növendék, Aninoszán 200 van beíratva a magyar szekcióra, felekezeti iskola hiányában.

Milliárdokat érő kincseken taposnak az emberek és közben az éhség gyötri őket

Különös ironiája a sorsnak, hogy ahol a természet legpazarabbul halmazta fel kincseit s ahol még pár évvel ezelőtt a gondtalan élet, a földi javakban való dúsulás járta, ma ott a munkanélkülség, az éhség, a nyomor és szenvedés ütötte fel tanyáját.

Közel a föld színéhez és annak többszáz méteres mélységeiben ott hever a drágakincs és felette ezer és ezer rászkető kéz könyörög alamizsnáért.

E kincs évezredek óta arra vár, hogy dögös kezek kibányásszák, felszínre hozzák s ugyanakkor életerőtől dúzzadó munkások, mint munkanélküliek lézengenek felette.

Elszorul az ember sziv az agyonfolt-

zott rongyos ruhák, a lyukas és spárgával összekötözött bakancsból kikandikáló fedetlen testrészek láttára. Nehéz hallani az éhségtől agyongyötört, szintelenarcu, beesett mellű gyermekek siránkozását, a kik egy darabka kenyérért esdekelnek, mert nem bírják már az éhséget. Fájdalmas látni, hogy az időelött világra hozott satnya csecsemő hogyan erőlködik a száraz anyai emlőkből tejet kiszivattyuzni.

Hogy mindez nem frázis, hanem kétségbeesztő szomorú valóság, ezt az alábbi hiteles számadatok igazolják.

Még 1926-ban 15263 munkás és 2462 tisztviselő energiája hevitette és hajtotta azt a gépkolosszust, amit társulatnak neveznek. Már 1928-ban a munkáslétszám 11606-ra, a tisztviselők száma 1396-ra

apad. 1931-ben pedig teljesen leállították a vulkáni üzemet és újabb 3 ezer ember került az utcára. Ma összesen csak 6349 munkást és 570 tisztviselőt foglalkoztatnak. Így pár év alatt 8914 munkás és 1892 tisztviselő lett munkanélkülivé.

A pénzügyi helyzetet még szomorubb számadatok világítják meg. Így 1926-ban havonként 30 milliót osztottak szét fizetések címén. 1928-ban már csak 15 milliót. Ma pedig 12 és egynegyedmillió is elégséges. Így ma havonként 17 és háromnegyed millióval kevesebb összeg kerül forgalomba, mint pár évvel ezelőtt is. És a bizonyos „minusz” hiányzik mindenkinek, ennek a forgalomból való elvonása dönt romlásba munkást, cipészt, szabót, kereskedőt, mindenkit.

A kép sötétkomor színét azonban az a két esetvonás adja meg, ami most következik. A bányászok 1926-ban havonként 7—12 ezer lej között váltakozó összeget kerestek, a napszámások pedig két és fél—háromezer lejt. Ma az előbbieket 2800, utóbbiak 1160 lejt. E keresetből havonként különböző címeken 3—400 lejet vonnak le s így egy napszámosnak havi 800 lejből kell 6—8 tagu családját eltartania.

A milliárdokat érő kincs felett ott pusztul és ott vész éhen — a Teremtés koronája!

Szálloda Zsilvölgyében

Zsilvölgye szállodái nagyon gyengén néznek ki. Annak idején a milliárdos építkezések mellett nem akadt vállalkozó szellemű ember, aki legalább Petrozsényben egy modern és tisztességes szállodát épített volna. Az egykori nagy idegenforgalmat olyan szállodák bonyolították le, amelyek Nyavalyafalván sem mehetnének „szálló”-számba. A petrozsényi ősi „Bukarest” szálloda már eddig is annyi sulyu aranyat jövedelmezhetett, mint a mennyi sulyt maga az épület nyom, de ennek dacára nem tüntetik el a föld színéről. Vulkán és Lupény szállodái még a petrozsényinél is förtelmesebbek. A társulat mindhárom helyiségben felajánlhatna ecélra alkalmas épületeket s akkor nem kellene az utazóközönségnek — Hát-ezregre menni aludni.

Izzólámpagyár Lupényben

A társulat rövidesen egy izzólámpagyárat fog itt életrekelteni. A gyárat a villamosüzem és a kémiai laboratórium mellett helyezik el. Az ecélra szükséges gépeket már meg is rendelték és rövidesen leszállításra kerülnek. Remélhetőleg e nagyhorderejű vállalkozás egy pár munkanélkülit kenyérhez fog juttatni.

Sport

Kicsi és nagy egyaránt sportol itt. Még pár évvel ezelőtt visszhangzott az egész ország a félelmetes „Zsil” futballcsapatának sikereitől. De nemcsak ezért rajong a közönség, hanem a tenisztől kezdve mindenféle sportot szeretettel kultiválnak.

Igy 1922—23 években, nagyszabású nemzeti sportversenyt rendeztek, amelyen megjelent Károly akkori trónörökös jelenlegi uralkodónk is és a verseny lebonyolítását meleg érdeklődéssel vészte végig.

Egyebekben, hogy a futball és egyéb sportágak szépen fejlődhetnek, ez a társulatnak köszönhető. Minden helyiségben sportpályákat építettek, azonkívül klubok részére rendes havi szubvenciót folyósít.

Ezidő szerint Petrozsényben a „Zsil” a múlt év december havában megalakult „Paring CFR” sportklubok folytatásaként nemes versengést. Előbbinek mindenki nvelmet nyújtó pályája van, míg utóbbi részére a vasut utalt ki megfelelő területet és annak építési folyamatban van.

Lónyán a sportklub ugyancsak a társulat védnöksége alatt elzött két évvel alakult meg és a fiatal lelkes gárda már is szép eredményeket ért el.

A lupényi sportklub egykoron a Zsil kötelekébe tartozott, majd kiválva ebből Berkesi vezetése alatt most saját színterrel igyekszik diadalra vinni. A csapat kiállítását bizonyítja az is, hogy a CF Piski és a Zsil csapattal vívott bajnoki mérkőzése 3:3 eredménnyel zárult.

A téli korszak és sissportnak szintén nagyszámu rajongója van és minden helyiségben megfelelő pályák állnak rendelkezésre.

Halász Sándor előázsiái riport-sorozata:

Az ankarai rejtély a politikus, a publicista és a — kávéház megvilágításában

A török diktatúrát Kemal teremtette, de azt az európai diplomácia hódolata erősíti

Ankara, november 10

A magunkfajta „demokráciához” szótlan harmadnapja, reggeltől estig, a politikust hajszolom. Európában az a di-rat, hogy a politikusoknak véleményük van. Az egyiknek ez a véleménye, a másiknak az, az egyik kormányparti, a másik ellenzéki. „Kemál-országban” nincsenek politikusok, csak képviselők vannak. Négy képviselővel beszéltem: mind a négy ugyanazt mondta. Az ember erre andorral a kollégákhoz fordul és panaszkodik. Az újságírók mosolyognak: értsem meg már végre, hogy ebben az országban kik hatalmon, azok között egy vélemény. Törökországot újjáépítik, európaivá teszik és ebben a nagy kérdésben teljesen egy a vélemény.

A publicisták is egy véleményen van-

nak. Magával Nasit Hakivel, a Hasimietti Millie vezércikkírójával is beszéltem: neki sincs külön véleménye.

— Éljen Kemál! Éljen az új Törökország! Éljen a felébredt nemzet-egész! Éljen a nacionalista gondolat!

Tíz éve fertőzi a közszellemet a kritikálanság: már a végén csodálkozni sem lehet azon, hogy mindenki el van ragadtatva.

A kávéházban keresem végül — az ellenzékét.

Utóvégre ellenzéknek csak lenni kell. Ádám és Éva között még a Parad csomban is voltak vélemény-különbségek! Ábel és Kain is egymásnak mentek. Nekem ne magyarázza senkisé, hogy a tizenhárommillió lelket számláló Törökországban angyali az egyetértés.

Az ellenzék nyomában

Nem szóval és logikával, hanem szinte csakánnyal kell kiharítani az ellenzék — szavát. Természetesen ellenzék itt is van. Nem akar napfényre kerülni, mert fél és erőtlenség, de van. Hármaz rétegből tevődik össze az ellenzék.

A legjelentősebb réteg a mohamedán klérus, amely nem tud, nem akar és nem fog beletörődni abba, hogy hatalmát elvesztették.

Ellenzék ezenfelül maga az a tömeg is, amely az új Törökország eredményeiből nem sokat lát, de azt érzi, hogy ősi szokásait elrabolták és új életformák közt kényszerítették.

Végül ellenzék a „demokrácia”, mert — hiába tagadják! — demokrácia még Törökországban is csak van.

Tagadhatatlan azonban, hogy ez az ellenzék erőtlenség és gyáva. A terror megmutatta, hogy mit tud. Azzal nem jó szembeverülni. Ami pedig az erőtlenségét illeti, itt úgy áll a helyzet, hogy magának az ellenzéknek sincs elég meggyőződése ahhoz, hogy a mai uralmat robbantsa.

Az európai diktatúrák közül egyik sem áll olyan keményen és szilárdul, mint

Szultán-szeszély — Kemal-szeszély

Az emberek jönnek és mennek, tesznek-vesznek valamit, töltik a napot és köszönnek a reggelt. A kalifák és a szultánok úgy nevelték azt a tömeget, hogy a sors és a sorsuk szeszély-veletlenek játéka.

Most Kemál-szeszély van.

A városok: Konstantinápoly, Szmirna és Ankara és különösen a városok Európát járt öregje és Európáért álmódzó fiatalja tudja mit csinál s mit akar Kemál. De hogy a nagy „egységes” és „kormányparti” tömeg, a talu és a tanya, a feztől új török és a fától nélküli fel-szabadult asszony az egész nagy és lázas koncepcióból mit sem ért: a nyakam rá.

— Most ilyen szultán van! — gondolják — és nem gondolnak arra, hogy ez a mai szultán a „népákarat” és nem az „isten kegyelméből” való autokrata.

Szultán mindig volt és mindig lesz. Volt olyan, amely Bécsig hajszolta a katonát, most olyan van, amely Ankarában emelteti a felhőkarcoló „mecsetet”.

Körülbelül ez az ország tömegeinek politikája.

Az ország politikájának politikája ezzel szemben nagyszerű, tudatos és zseniális.

Ahogy Kemál ma az orránál fogva vezető az egész európai „ravasz és kitá-nult” diplomáciát, az szinte hihetetlen.

Hivatalosan a francia politika felé orientálódott Törökország.

Halálból ezenfelül az oroszokkal tart fenn meleg és szoros barátságot.

Az intellektuális tömegek Németország-szimpatizálnak, tehát most Nadolay után Neurathot várja Ankara és közben, hogy a kisántant se érezze jól magát

Titulescu után Gömbösi közzöntötte me-téges és hihetetlen lelkesedéssel.

Az európai diplomáciai karnak jelesei most mind itt laknak az ankarai villa-sorban. A legjobb neveket és koponyá-kat eldirigálták Párisból és Washington-ból, Rómából és Berlinből és aki tud va-

Kemál. Kemal nemcsak a diktatúrát hozta, hanem a győzelmet is. Nem felejtik el neki és hálás az ország, minden rétege azért, hogy — győzött és kiverte a meg-szálló európai hatalmakat és ezenfelül megszabadította az országot a sevesi bé-keszerződés megalázó feltételeitől.

Valahogyan így lehetne a legjobban a közhangulatot jellemezni:

— Nekünk a diktatura nem kellett, örö-münk sincs benne sok, de mivel Kemál katonai tényei és sikerei ismét talpraállít-tották az országot, ha ez a Kemál éppen a diktatúrához ragaszkodik, hát legyen. Legyen diktatura!

Iyenformán gondolkozik ma a láthatat-lan török ellenzék.

Európai ember nem gondolkoznék így, de az ázsiai lélek nem aktív politikus. Török lélek ez az emberfajta. Türi az évezre-dek hanyattatásait és eredménytelensége-it. Utóvégre Ázsiában évezredek óta min-dig az történt, hogy nem történt semmi. A földdel még ma sem bírtak el. A házuk sem ház még, csak fa, vagy tapasztott bódé. Miért legyen éppen a társadalmi és ál-lami berendezkedtségük kiépített?

lamit és ravasz, hirtelen ide költözött át Ankarába. Olyan követi kara van a török államnak, amilyen talán sehol, mert mindenütt a világon tisztában vannak az egyes államok politikai orientációjával, de a török politikai irányvonalat senki sem ismeri.

A politikusok, a publicisták és a — ká-véház azt mondja, hogy ez az össze-visz-sza-játék nem szolgál más célt, mint a bé-két. Törökország csak úgy élhet és csak úgy építhet, ha senkinek sem barátja, de nem is ellensége. Mihelyt az ország, nyil-tan és hivatalosan, valamelyik politikai csoportnak lekötne magát, szétszédnek az — ellenzékiek. Jóban kell lenni tehát a franciákkal, mert különben Páris ismét uszítani fogja a nemzetiségeket, jóban kell lenni Rómával, mert különben a Bal-kán pillanatnyi csendje hangot kap, Né-metországgal sem árt a barátság, mert hi-szen államvezetési módszerben sok kö-zöttük a hasonlatosság és az oroszokkal meg igazán csak jóban kell lenni, hiszen Oroszország is az imperializmus ellen küzd.

A sok egybehangzó véleményből azon-ban annyit ki lehet hámozni, még pedig azt, hogy az új Törökország azért van jó-ban mindenkivel, hogy — értéke marad-jon. Menyasszonyoskodik. Kelletti magát. Pírul és sápiitok.

És ezzel a taktikával tíz évet él. A leg-nehezebb tíz évet leélté anélkül, hogy akár csak egy ujjal is hozzányuljanak. A belső erőket tartja féken olyképpen, hogy nem engedí magát külpolitikailag meggyengíteni. Tisztában van Kemál az-zal, hogy az első külpolitikailag gyengeség jelenél felébredne a három rétegből álló, de most teljesen a föld alá vonult belső ellenzék és támadna, mert az országot ki-vülről is támadná.

Ma, tíz év után, fasciált a tömeg, en-gedelmes és akarattólküli.

A szultánság jármából a fasizmus jár-

mába tolodott át. Az ország lakosságának kilencven százaléka valóban nem forradalmi már és mihelyt az utolsó tíz száza-lék is elveszti a hitét és reményét abban, hogy előtörhet és változtathat, Kemal külpolitikája is angasztja magát.

A SZINVALLÁS, AMELY ELKÖVETKEZENDŐBEN

Csak addig megy ez a játék, mely most Nyugat-Európa és Anatólia között folyik és csak addig lesz kérdőjel az ankarai rejtély, amíg Kemal a tíz százalékos föld-alatti ellenzék fel-felcsillanó megnyilat-kozásait is el nem halkítja.

Ehhez már nem sok idő kell. Utóvégre a török tömegek egész történelmük során csak néhány hónapig éltek szabad polgári életet. Addig éltek, míg a szultán ment és Kemal jött. Az egész világnak meg volt a maga polgári szabadság-harca, a legki-sebb európai nép is kiverekedte a XIX. században a maga egyéni szabadságát, függetlenségét és demokráciáját. Egyedül Törökország volt az, amely az „ifjú-törö-

Világ reumásai, örüljétek!

X-sugarakkal gyógyítják a reumát és a bazedovot

A prágai nemzetközi Röntgen-kongresszus érdekes vitája a sugár-gyógyomról — Röntgensugarakkal talpraállítottak egy megbénult reumás beteget

Prága, november 10.

Most tartották meg Prágában a rönt-genológusok nemzetközi kongresszusát, a melyen német, osztrák és csehszlovák röntgenológusok vettek részt nagy számban. A terjedelmes napirend első tárgya

a vese és hólyag megbetegedésének rönt-genvizsgálata volt.

Baentsch lipcei és Eisler dr. bécsi orvos tartottak erről a témáról értékes előadá-sokat. Megállapították, hogy a röntgen-vizsgálat e téren is lényeges haladást mutat. Egy ugynevezett „kontraszt-szert” vezetnek a vérért a vesébe s így érik el, hogy a vesében mutatkozó válto-zások röntgennel is megállapíthatók. A kongresszus másik fő problémája még nagyobb figyelemre tartott számot, mert nem kevesebbről van szó, minthogy az izületi reumát röntgensugarakkal eredményesen lehet gyógyítani.

Erről a témáról először Kienböck dr., a bécsi iskola vezetője beszélt, rámutatva a röntgenvizsgálat jelentőségére, különö-sen bizonyos fajtájú izületi reumáknál. Az ő tapasztalata és kísérletei szerint a megbetegedés egyes stádiumait röntgen-nel könnyen meg lehet állapítani s meg lehet különböztetni a többi stádiumtól. Különösen fontos ez az újítás a hátgerinc reumatikus megbetegedésénél, mert el lehet kerülni általa a multiban gyakori di-agnosztikus tévedést. Általános érdeklődés mellett tartott azután előadást Fried dr. breslavi röntgenológus. Az ő nevéhez fű-ződik az a felfedezés, hogy

a röntgensugarak gyógyító hatással vannak az izületi reumára és a gyulla-dásokra.

Fried dr. eddig teljesen ismeretlen lehe-tőségeket tárt fel és bebizonyította, hogy a röntgensugarakkal való gyógykezelés az izületi reuma olyan esetekben is le-hetséges, amelyekben minden más gyógy mód hasztalannak bizonyult.

Nagy benyomást tett a kongresszusra Fried dr. filmillustrációja, amelyen szemléltetően mutatta be, hogy a rönt-gensugár-terápiával

egy jóformán teljesen bna embert talpra tudott állítani és meg tudott gyógyítani.

kök” huszadik századbeli mozgalmáig azt sem tudta, hogy mi a demokrácia és fo-galma sem volt róla, hogy nála és orszá-gában voltaképpen változatlanul közép-kori rabszolgaság tombol.

A világháború is lezajlott, de a szul-tánság nem változott. Az autokrácia még 1922-ben is élt. A török tömegeknek nem volt eszmélésük és eszméleti-időszakot sem éltek.

Lélekben és világszemléletben, szabad-ságban és fejlődésben voltaképpen nem történt semmi egyéb, mint hogy az ország élén most már nem szultán, hanem Füh-er áll, minthogy nincs fez, de nincs ivelő és korlátok nélküli gondolat sem.

Aláírom: nem a konstantinápolyi ügyvédrel és a szmirnai kereskedővel, meg az ankarai politikusokkal van itt szó, hanem a tömegről. Az ügyvéd, a kereske-dő, a politikus tisztában van azzal, hogy a Szultánt mindössze Kemállal cserélte fel az ország, de a tömeg semmi egyebet nem tud, minthogy eddig mukkannia sem volt szabad, de most szabadság, életlehe-tőség és boldogság van, mert ma már ott tart a török elnyomottság, hogy „éljen Kemál” is lehet kiáltani.

És azt látja a tömeg, hogy az ántánt-megszállók kitakarodtak az országból és érz, hogy a görög hódítók kivonultak a megszállott területekről és hangosan elé-beharsogják, hogy a nagy és hatalmas európai politika exponensei hódolatukat hordják az ankarai Kemál-villa elé.

Ennyi nacionalista fűtöttség mellett ma Törökországban a diktatúrát csak imádni lehet.

A diktatúrát — ebben semmi kétség! — Kemal teremtette, de a diktatúrát — eb-ben sincs semmi kétség! — az európai po-litikai intrika és celszövés diplomata-vi-géc járása erősítette úgy meg, hogy az ma és még sokáig megdönthetetlen.

A filmbemutató után a kongresszus órá-kom át rendkívül intenzív eszmecsere-t folytatott a Fried-féle gyógyomról és különösen

Altshuch dr. prágai egyetemi magán-tanár hangsúlyozta a sugárterápia nagy szociális jelentőségét.

Bardachi tanár, prágai belgyógyász

a bazedovkór röntgenkezelésének eddi-gi sikereiről számolt be,

szintén nagy érdeklődés mellett. Kifej-tette, hogy

a bazedov gyógykezelésének forradal-mosítását jelenti a röntgen alkalmá-zása,

az eddigi eredmények pedig nem hagy-nak kétséget aziránt, hogy az orvosi tu-domány a helyes uton jár.

Sirgyalázás

Stockholm, november 10

Göring porosz miniszterelnök, birodalmi lé-gügyi miniszter feleségének a sirja ellen Stock-holmban merényletet követtek el. A sirról a korszorukat elhordották, a sirkövet pedig be-mocskolták. A merényletet, — a stockholmi rendőrség gyanuja szerint, — kommunisták követték el, akik ezen a módon is tüntetni akartak a jelenlegi német uralmi rendszer el-len.

Göring, a hír vétele után, elhatározta, hogy felesége hamvait hazaszállíttatja Németország-ba.

A Pasteur-intézetben kitört egy emberen a veszettség

Nagyvárad, november 10.

Márkusi János törvényszéki szolgát egy héttel ezelőtt munkába menet egy veszet-ti kutya megharapta. Márkusit a kolozsvá-ri Pasteur-intézetbe szállították, segiten azonban már nem lehetett rajta. Csütör-tökön kitört rajta a veszettség és óriás kinok közepette kiszenvedeft.

A szerencsétlen ember holttestét csütön-tökön hazaszállították Nagyváradra.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az amerikai „agytröszt” vakmerő agyalmányai

Jegyzetek Maurois könyvének margójára

Sok zavaros közlést és véleményt olvassunk a napilapokban Amerika gazdasági kríziséről és azt hiszem, nemcsak nálunk Európában, de magában Amerikában is kevesen vannak, akik az ottani forrongó gazdasági zűrzavar és egymásnak ellentmondó kormányintézkedések bozótjában biztonsággal tudnának tájékozódni.

Kapóra jön André Maurois-nak, ennek a kitűnő megfigyelőképesseggel megáldott és világos, tiszta beszédű francia írónak új könyve, melynek címét magyarul „Amerikai munkatelepek”-nek mondanák. Világos képét adja ez a könyv az amerikai krízis keletkezésének, Hoover optimizmusának, az egész papiros-prosperitást által mondvascsinált fellendülésnek, s a végzettszerűleg bekövetkezett összeomlásnak. Színes és megkapó képet ad a munkanélküliek életéről, akikről eleinte csak a társadalom, később az állam is gondoskodni próbál s akik között egyelőre az államrendre veszedelmes mozgáalom nem terjed.

Nem elég homogén még ez a tömeg. Veszedelmesebb a mezőgazdák mozgalma, akik egységes fajt és felfogást képviselnek s Newyork, Csikágó és Washington pénzügyi és gazdasági teóriáit, spekulációit nem értik és azokra gyűlölettel tekintenek.

Roosevelttet az amerikai közvélemény a legnagyobb bizalommal fogadta, éppen úgy, mint munkatársait: Hopkins-t, Moley-t, Douglas-t, Johnson generálist és a többi a második sorban dolgozó teoretikus és professzor, akiket az amerikai közvélemény „Braintrust”-nek (agytrösztnek) keresztelt el.

Az első hetek, a Roosevelt-kormány mézeshegyi, sikert mutatott. A munkanélkülieknek juttatott segély, az erdei munkára küldött, katonailag megszervezett fiatalok, a több mint hárommilliárd dollár értékű közmunka s az infláció látványlag könnyebbé vált. A krízis előtt 220 dollárért ért acélrészek 20 dollárral emelkedtek, a munkanélküliek száma csökkent s ismét bizalom és reményesség szállta meg a spekulációkat.

Közben Roosevelték iparkodtak tudományos elméleteiket is megvalósítani. Először nagy elgondolásuk a NIRA, az új munkakódex szimpátiára talált és egyes iparágak szinte lelkesedve fogadták.

Jön azonban a mézeshegy után a kiábrándulás. Az agytröszt minduntalan új intézkedésekkel kísérletezik, nyugtalanítja teszi a közvéleményt, a londoni konferencián Amerika szereplése önmagának, mond ellent s az a Roosevelt, akinek eredeti programja Európa iránt barátságot és megértést ígért, egyszerre szembefordult a régi kontinens gazdasági érdekeivel. Az emelkedő árak csökkentik a hivatalkók s még inkább a gazdák vásárlóképességét. A munkakódex, melyet minden egyes gazdasági ágra külön akartak megállapítani, hallatlan zavaros helyzetet teremtett, az átmenetileg kiadott általános munkakódex sztrájkmozgalmakra, munkabeszünetekre vezetett, úgyhogy a munkanélküliek száma újból emelkedik.

Idáig terjed Maurois könyve. Következtetést nem von le. Voltaképp könyve jellegűül lehetne tenni a „Brain Trust” egy tagjának őszinte kitörését: „The trouble is that this is a real world”. „A baj az hogy tényleges világban élünk”.

Teoretikusok próbálnak teóriákat megvalósítani. Maurois is látja ennek nehézségeit, megállapítja azt is, hogy a teoretikusok programja európai szemmel nézve édes-keves újat tartalmaz. Az infláció? Európa a középkor óta ismeri. Sőt Plutarchos szerint már Solon is inflációt csinált! Vagy a NIRA, ahogy odaát az új ipari törvényt nevezik? („National industrial recovery act.”) A munkaórák szabályozása? Európában 50 esztendő óta magától értetődő. Az állam intervenciója a gazdasági életben? Európában már nem egy katasztrófát okozott. Könnyítés a gazdák adóssághoz? Tiberius Gracchus Krisztus előtt 150 évvel megpróbálta. Vagy a professzorok a kormányban, vagy a sör szabad kimérése? Mind, mind régen ismertek, — mondja Maurois.

Vizsgálatok sokra becsüli, elismeri Rooseveltnek és vezérkarának bátorságát, agilitását és a fiatal Amerika életrejét, a melynek visszatérő bizalma és erős életkarakása talán képes lesz a krízist legyőz-

Szeptemberben feljavult, októberben visszahanyatlott Románia árukivitele

Bukarest, november 10

Románia szeptemberhavi kereskedelmi mérlege öröndetes eredményt mutat: a mérleg aktivitása növekvőben van. Azaz míg augusztusban a külfölddel lebonyolított árucserében a kivitel csak 461 millió lejrel multa felül a behozatalt, addig szeptember hónapban ez a többlet 603 millióra növekedett. A kedvező eredmény a kivitel megélénkülésének tulajdonítható.

A szeptemberben kivitt áruk súlyban 39829 tonnával, értékben pedig 153 millió lejrel mulják felül az augusztusi exportot.

Ha a szeptemberi megélénkülés el-

tartana a terménykiviteli kampány végéig, úgy az idei év kereskedelmi mérlege igen kedvezően, több mint két és fél milliárd lej többlettel zárulna. De már októberben gyengült a kivitel s a kikötőkből érkező hírek a kivitel hanyatlásáról számolnak be.

A szeptemberi áruforgalom vizsgálataánál még azt az érdekes jelenséget érdemes kiragadni, hogy a kivitel 60 százalékát a bányatermékek, főleg a petroleum szolgáltatják

— noha a terménykivitel szezonjában vagyunk.

A kormánynak szem előtt is kell ezt tartania a külfölddel kötendő kereskedelmi egyezményeknél.

Ami a behozatali korlátozásokat, vagyis a kontingentálási rendszert illeti, a mérleg adatai azt mutatják, hogy a korlátozások nem szorították ki valómi nagy mértékben a romániai piacra azokat a külföldi cikkeket, amelyeket belső piacon is gyártanak. Holott valószínűleg a kormány ezt is el akarta érni a kontingentálással.

Lengyelország újfajta dömpingpolitikája

Varsó, november 10.

Lengyelország 1932. március havában vezette be a „beviteli-kompenciációs” rendszert. A lefolyt másfél év eredményei most már némi áttekintést nyújtanak az új rendszerről.

A rendszer lényege az, hogy az importőrök gyarmatárúk és déli gyümölcs bevitelére csak akkor kapják meg a legkisebb vámtetelek alkalmazása mellett beviteli engedélyt a minisztériumtól, ha olyan vámhivatali igazolványt mutatnak be, amely igazolja, hogy meghatározott értékű árut, — amely érték egyenlő a bevételre kerülő gyarmatárúk és déli gyümölcs értékével, — már kiszállítottak az illető államba.

A kompenciációs jegyzéken eddig 45 áru szerepel. Ennél a rendszernél azonban nem a né-

met „scripts-rendszert” utánozzák, hanem olyan kényszerrendszabályról van szó, amely az importőrök számára kötelezővé teszi, hogy a normális kivitel a „kompenciációs” célokra előírt 45 árucikk kivitelével mozdítsák elő. A vámhivatalok a minisztérium által megkövetelt kiviteli igazolványt az exportőröknek adják ki, akik ezt az igazolványt igen szűk határok között mozgó árakon az importőröknek adják el.

Ilymódon már valóságos „kiviteli engedélybörze” fejlődött ki és néhány hivatásos közvetítő igen jó üzleteket csinál. A gyarmatárúk és déligyümölcs behozatalt ezzel az intézkedéssel ez év első felében 1.1 millió zlotyval adóztatták meg, amely összeget a kompenciációs áruk kivitelének jutalmazására fordították.

A rendszer tehát tulajdonképpen új formában oldja meg a kiviteli dömpinget.

Az új borbélyrendelet részletei

Bukarest, november 10.

Jelentettük tegnap, hogy a munkaügyi miniszter megsemmisítette azt az 59.682 sz. előbbi rendeletét, amellyel megengedte, hogy a borbélyok vasár- és ünnepnapokon déli 12 óráig nyitva tarthassanak. Ennek a visszavonó rendeletnek 71.190 a száma s egyben újra leszögezi, hogy a borbély- és fodrászüzletek déli zárórája 1—3-ig, este 8, vasár- és ünnepnapok előestéjén pedig 11 óra. Ugyanez az új rendelkezést megtiltja a szállodai, fürdő- és klubokbeli fodrászüzletek működését, ha nem tartják be az általánosan kötelező rendszabályokat.

Mindenki elégedetlen az új társadalombiztosító törvénnyel

Bukarest, november 10

Az érdekelték valamennyi rétege elégedetlen az új társadalombiztosító törvénnyel, amelynek különösen az illetékek felemeléséről szóló rendelkezéseit sérelemzik.

Legújabbán a bukaresti munkakamara iparoszekciója tiltakozott a biztosítás új rendszere ellen s elhatározta, hogy kül-

ni s új gazdasági erő és egészséget szerezni.

Maurois nem mond ítéletet. De mi, akik a könyvet végigolvastuk, nem tudunk szabadulni a depimált reménytelenség érzésétől. A gazdasági életet segíteni kell és nem lökdösni s mentől rosszabb egészségi állapotban van, annál több segítséget, bátorítást, kiméletet, liberalizmust kíván s annál kevésbé bírja el az intervencionizmus mérgét és a bürokratizmus miazmás levegőjét.

A világháború egyik legkatasztrófiásabb gazdasági következménye az volt, hogy a gazdasági hegemonia Európából átkerült Amerikába, egy kiforratlan nemzet kezébe.

Az egész világkrízis Amerikából indult ki s ma is aggódva lessük a newyorki eseményeket, mert Európa ma már elvesztette gazdasági függetlenségét Amerikával szemben s ha az „agytröszt” urainak amerikai izü kísérletezéseit látjuk, akkor vágyódva gondolunk vissza a londoni City háborúelőtti letűnt gazdasági világhegemoniájára, amikor megfontolt, nagytudású, nagy tapasztalatu, lehiggadt

döntéset meneszt a munkaügyi miniszterhez a tulajdonosok szabott járulékok csökkentése ügyében. Együttel kérni fogják annak az elrendelését is, hogy az alkalmazottak betegségének az első 7 napjára járó betegsegélyt ne a munkaadók, hanem a társadalombiztosító pénztár fizesse.

Francia-orosz kereskedelmi kapcsolatok

Páris, november 10.

A most folyó francia-orosz gazdasági és kereskedelempolitikai tárgyalásokkal kapcsolatban a francia lapok sokat foglalkoznak a megkötendő szerződés várható lehetőségeivel. A francia ipari érdekeltségek legnagyobb lapja, a „La Journée Industrielle” szerint kétségtelen, hogy a kereskedelmi kapcsolatok helyreállítása után Franciaország kivitele Oroszország felé, különösen a kész- és félgyártmányok terén, jelentősen emelkedni fog.

Erre annál is inkább nagy szükség lenne, mivel a francia-orosz kereskedelmi mérleg Oroszország javára erősen aktív. A másik oldalon viszont számítanak arra, hogy Oroszország is megkísérli, hogy áruinak számára a francia piacon jobb elhelyezési lehetőséget teremtsen. Különösen várható ez az orosz faexport terén, mivel Anglia faszükségletét egyre inkább Kanadából szerzi be.

emberek szava alakította a világ pénzügyeit. Mert az, amit odaát csinálnak, tiszta féltudáson alapuló amerikanizmus. A korlátlan lehetőségek és lehetetlen korlátosságok hazájának teljes tükörképe.

Mert mi tobzódik a híres „agytröszt” teoretikusainak kísérletezésében? Az amerikai tudás és tudomány naivitása, mely ujaknak tart régen sütdobott gondolatokat. Az amerikai romantika, mely álmoktól vár eredményt, az amerikai spekulatív természet, mely tudományos doktrínákkal s egész ország, sőt azt mondhatni, egy egész világ jólétével spekulál, s végül a fiatalság tagadhatatlanul egészséges bátorsága, de ezzel együtt egész előrelátáshiánya és könnyelműsége. Nehéz mást hinni, mint azt, hogy az „agytröszt” szereplése előbb-utóbb kudarcba fullad. Kivánnunk kell, hogy minél előbb. Utánuk bizonyára józanabb és kevesebb fantáziával, de nagyobb áttekintéssel bíró emberek kezébe kerül az északamerikai kontinens gazdasági vezetése, akik nem tartják szerencsétlenségnek, hogy reális életben kell dolgozniuk.

r. i.

Prága enyhíti a devizaengedélyezést Románia felé

Prága, november 10

Az utóbbi időben olyan mozgalom indult meg, amely a külkereskedelmi forgalom megkönnyítése érdekében

azokkal az államokkal szemben a devizaengedélyezési eljárás leegyszerűsítését célozza, amely államokkal Csehszlovákiának clearing-szerződése van.

A prágai devizabizottság legutóbbi ülésén ezzel kapcsolatban javasolták, hogy enyhítsék a devizaengedélyezési eljárást néhány romániai és jugoszláviai áru importjánál. Minthogy tulajdonképpen agrártermékekről van szó, amelyek behozatala csak a Romániában és Jugoszláviában befagyott követelések gyors kiegyenlítését célozza,

a devizabizottság javaslata egyelőre az agrárérdekeltségek ellenállásába ütközik.

A tárgyalásokat azonban tovább folytatják. A devizabizottság a döntés meghozataláig a Romániából és Jugoszláviából való behozatalt valamennyi gazdasági érdekcsoport érdekeinek figyelemmel tartásával fogja engedélyezni.

A közgazdaság hírei

SZABAD AZ ALMABEVITEL AUSZTRIÁBA

(Bécs.) Az ezévi igen gyenge almatermés, mely mennyiségileg alig egyharmada a múlt évi rekordtermésnek és minőségileg is igen rossz, fokozottabb mértékben teszi szükségessé a külföldi almabehozatalt. A kormány ennek következtében elhatározta, hogy az almára eddig fennállott beviteli tilalmat megszünteti. Ez egyelőre csak az európai államokra vonatkozik, míg az Egyesült Államokkal most folynak a tárgyalások a kontingens megállapítására vonatkozólag. Ausztria 1931-ben még 225 ezer q almát importált, 1932-ben már csak 92 ezer q-t (ebből amerikai 44 ezer q), ez év első felében pedig mindössze 19 ezer q-t (ebből amerikai 16 ezer q). Kisebb mennyiségeket vittek be Ausztriából és Olaszországból is. A jövőben a tengerentuli behozatalt a szomszédos államok javára megszorítják.

BAROMFIMARKAZÁS ANGLIÁBAN

(London.) Az angol Baromfiügyek Államok Bizottsága (Standing Committee on Poultry) azt a javaslatot terjesztette az angol földművelésügyi minisztérium elé, hogy a jövőben minden importált baromfit az egyik szárnyán kis körrel jelöljenek meg, amelyen a származási országot jelölő világon fellelhető betűk, amely célból miniszteri rendeletet adnak ki, amely három hónappal később lépne életbe. Nincs kizárva azonban az sem, hogy a rendelet már rövidesen megjelenik és azonnal érvénybe lép. Célszerű lenne tehát, ha a romániai baromfi angliai kedvező elhelyezési lehetőségeit azzal is emelnék az exportőrök, hogy ezt a márkázást önmaguktól már most megkezdik.

Orvosok figyelmébe

A november 12-én délelőtt 11 órára hirdett orvoskamrai választásokat nem a tanácsház nagytermében, hanem a Kersekedelmi és Iparkamara helyiségeiben tartják meg. A tanácsház helyiségeiben ugyanis az Ágisz Bethlen Mária grófnővel nagyszabású vándorkiállítás jelenik meg, amely már november 11-én megnyílt.

Unitárius vallásos-estély

Az unitárius nőszövetség első vallásos estélyét Preiszner Péterné és Kovács Lajosné rendezésében folyó hó 12-én, vasárnap délután fél 6 órakor tartja a magyar evang. templomban. Dávid Ferencnek, a nagy erdélyi magyar reformátornak és az unitárius egyház megalapítójának halála évfordulója alkalmából a műsor keretében az unitárius ifjúsági dalárda bemutatkozása és egy nagyobb számból álló szavaló-kórus szereplése, ének és szavalt mellett a vallásos estélynek különösen figyelemre méltó száma lesz Szentimrei Jenőnek, a Kolozsvárt lakó neves erdélyi írónak és költőnek, az Ellenzék c. napilap főszerkesztőjének alkalmi előadása Dávid Ferenc, a reformátor címmel. Minden érdeklődőt szívesen lát a rendezőség.

Elítelt kommunista

A brassói ítélőtábla I. szekciójának Nacianu-tanácsa csütörtökön délelőtt tárgyalta Schuster Mihály brassói kommunista ügyét, akit az elsőfokú bíróság röpcédula terjesztés miatt hat hónapra ítélte. A tábla Cincinat Pavelescu vád- és Radu Olteanu védőbeszéde után helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

A Barcasági Szász Múzeum

új kincsei

A Barcasági Szász Múzeum okmánygyűjteménye nemrégiben két értékes adománnyal lett gazdagabb. Az egyik adomány a brassói „lakatos, sarkantyukészítő és puskaműves céh” által 1832-ben kiállított mesterlevél, pergamentre kézzel írt, a másik egy 1848-ban kiadott polgárlevél, amelyet Brassó város akkori főbírája és szenátorai írtak alá. A nyomtatott polgárlevél keletkezése 1848 május 3 és rajta van Brassó város pecsétje, a „Sigillum Civitatis Coronensis”. Ezt a két brassói redetű okmányt magyarnagyszombori Isombory Károlyné Nagyváradról küldötte be a brassói múzeum igazgatóságának az adományozó urnő kísérlévele szerint két okmány néhai Czigler József brassói lakos tulajdona volt. Czigler József 1832-ben szabadult fel Brassóból. Az 1848-49. szabadságharcban önfeláldozóan szolgált hazáját, mint nemzetőr. A harcoktól betegesen jött haza családja köze és hosszas szenvedés után meghalt ifjúságban. Az adományozó Zsombory Károlyné, aki gyermektelen özvegy és már 76 éves, egyetlen unokája néhai Czigler Józsefnek, akinek rokonságához tartoztak a brassói Ártz, Czeli, Kamner, Kovalter és több más családok.

Isztentisztelet és ünnepély

A brassói magyar evang. egyházközösség folyó hó 10-én, pénteken d. e. 9 órai kezdettel dr. Luther Márton születésének 450. évfordulója emlékére az új iskola (Türkös Ferenc-u.) nagytermében isztentiszteletet tart, amelynek végzetével az iskola udvarán ünnepélyes keretek között Luther-fát fog elültetni.

* MINDEN ESZTENDŐNEK megvan a maga katonai filmoperettje. 1930: „Takarodó a Raján”, 1931: „Őszi manőver”, 1932: „Kadett-kisasszony”, 1933: A kisasszony berukkol. Ez a sorrend egyúttal a minőségben is fokozatos haladást jelent. Az idei katonai slágeroperett a összes eddigieket felülmúlja, elejétől végig a színpadképző humor, kellemes zene, slágerdalok. Ez az operett egyébként „Feleségem, hadnagy ur”, már a színpadon is órási sikereket aratott, beszélőfilmben azonban minél felülmúló bombasláger lesz. A film főszereplői Halmai Tibor, Fritz Kampers, Paul Heidemann, Hans Junkermann, a humor nagymesterei, akik állandó derűtségben tartják a közönséget.

ASTRA MOZGÓ

PREMIER,
nov. 10-én
péneken:

A KISASSZONY

BERUKKOL

Főszereplők:

ERRY BOOS

az Ufa legjobb sztárja

HALMAY TIBOR, PAUL HEIDEMANN,
HANS JUNKERMANN, HARRY LIEDTKE,
FRITZ KAMPERS, stb.

Vidám, könnyű katonai vigjáték, a tarka katonai mundér szép idejéből:

Felvidit fiatal, öreget, kedves, zamatos humoru vigjáték, olyan időből, a melyre mindannyian szívesen visszamondunk. A film meglepő helyzetkomikuma falrengelő kacagást idéző, kitűnő szereposztása és elsőrendű zenéje hatalmas sikert biztosít.

A városi tanács ülése

Brassó, november 10.

Csütörtökön délután 4 órakor ült össze Brassó város tanácsa. A városi tanács ülésének főbb programjai a következők:

Tárgyalás alá veszik a városházi személyzet szabályzatának ügyét. Különösen a szolgásmélyzet helyzetét javítja meg ez a szabályzat, amelynek részleteiről néhány nappal ezelőtt már beszámoltunk. Tárgyalás alá veszik Puiu Gheorghe brassói polgár javaslatát, amelyben a Méh-kertekben nagyszerű helyet hajlandó a város rendelkezésére bocsátani városi istálló építésére egy másik terület ellenében. Módosítják a nemrégiben elkészített temetkezési illetékekre vonatkozó szabályzatot oly értelemben, hogy első osztályú temetésnek az számít, ha a temet-

kezési kocsit négy ló vontatja.

A város állandó választmánya jelentést készített a postatakarékpénztártól felvett kölcsön felhasználásáról. Azonkívül a gyűlés tárgysorozatán szerepel egy új kiegészítő tag kinevezése az adókirovatbizottságba Ziske Viktor dr. helyébe, azonkívül négy új bizottság kijelölése. Az időkirovat bizottságok számát tehát téggyel szaporítják. Végül pedig megtárgyalják a város állandó választmányának azt a határozatát, amely szerint a Katona-kórház-téren 35 ezer lejért megvásárolnak egy házat, amit városrendészeti érdekből lebontanak.

Tekintve, hogy a városi tanács ülése lapunk zártakor még tart, annak részletes lefolyásáról holnap számolunk be.

Elfogták a brassói Broser-féle rablási kísérlet tetteseit

Rovottmultu fiatalemberek szervezték meg a Broser-villa elleni vakmerő éjszakai támadást

Brassó, november 10.

Három hónappal ezelőtt vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt Brassóban. A merénylet áldozata — amint azt annak idején megírtuk — Hans Broser, Bruckenthal-utcában lakó építésmérnök vállalkozó volt, akinek lakását ismeretlen tettesek megtámadták, őt magát súlyosan megsebesítették.

Mint emlékeztetés, a merénylet aajnali négy órakor történt. A mérnök felesége arra ébredt álmából, hogy valaki mozog az erkélyen. Azonnal figyelmeztette a gyanus neszre férjét, aki kifelé indult. Alig lépte át az erkélyajtó küszöbét, a mikor

az egyik sarokból egy alak ugrott elő fegyvert rántott és azzal rálőtt Broser mérnökre, aki vértől borítva eszméletlenül került el a szoba padlóján.

A merénylet nyomtalanul eltűnt.

A rendőrségi nyomozás során megtalálták a helyszínen a fegyvert, amit a merénylet menekülés közben eldobott. Rövid nyomozás után megállapították, hogy a vadászfegyvert Stirbei herceg villájából lopták el.

A vakmerő rablógyilkossági kísérlet szeptember 29-ről 30-ra virradó éjszaka történt. Azóta a brassói rendőrség kitarátóan nyomozott, míg végül is most sikerült a merénylet elfogni. Vana és Szenté rendőrségi detektívek Crăciun rendőrigazgató irányítása mellett mintegy két héttel ezelőtt letartóztattak egy János Sándor nevű 17 éves fiatalembert, aki kihallgatása során bevallotta, hogy pontosan ismeri a Broser mérnök ellen elkövetett rablógyilkossági merénylet összes részleteit.

Előadta, hogy egy Riger Rudi nevű fia-

tal bádogossegéd szervezte a merényletet Bodi Pál rovottmultu fiatalemberrel együtt. Bodi hozta a tippet azzal, hogy Broser Hansnak rengeteg pénze van otthon és ha sikerül kifosztani, kitűnő fogást csinálnak. A merényletet tulajdonképpen Figer Rudi, a bádogossegéd követte el.

Az emlékeztetés éjszakán János Sándor és Bodi Pál a mérnök villája előtt várakoztak, Figer Rudi pedig a csatornán felmászott az erkélyre, hogy onnan batolhasson be a mérnök lakásába. Figer, miután a mérnököt lelőtte, mindhárman menekültek.

Közvetlenül a merénylet után kifosztották még Podea Joan vármegyei főbíró lakását, valamint három kisebb betűrest követtek el.

A vallomás alapján a rendőrség emberei ma letartóztatták Figer Rudit, a rablógyilkos társaság harmadik tagja, Bodi Pál azonban nyomtalanul eltűnt. A brassói rendőrség országos körözőlevelet adott ki Bodi ellen. Figer Rudit átkísérték az ügyészségre, ahol Radu Pascu főügyész megállapította, hogy a bádogossegéd különböző bűncselekmények miatt egy ízben 9, másodsor 6, legutóbb pedig három hónapra volt büntetve. Bodi lelkiismeretét szintén több bűncselekmény terheli.

Siessen

biztosítson jegyet a

„Kék Madár“-hoz

melynek egyetlen brassói előadása november 13-án esz a brassói ASTRA-MOZGÓBAN.

Voicu polgármester hivatalos utja

Brassó, november 10

Brassó város állandóválasztmánya, mint ismeretes, tervbevette, hogy a Romániában dolgozó francia utépítő-társasággal fogja a különböző utjavítási munkálatokat elvégeztetni. A tárgyalások megkezdésére Voicu dr. polgármester a városi főtitkárság társaságában tegnap elutazott Csucára, ahol a francia utépítő-társaság jelenleg az országutépítő munkálatokat végzi. A polgármester utazásának a célja az, hogy a helyszínen tanulmányozzák a franciák által nyújtott munka értékét és ennek alapján folytassák le a tárgyalásokat.

A polgármester minden valószínűség szerint két nap múlva tér csak vissza Brassóba.

Primăria Municipiului Braşov
Ad. No. 27.940—1953
Serv. Economic.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMEŊY

14 darab városi autóbusz biztosítása céljából f. é. november hó 24-én d. e. 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban egy második árlejtési lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal fog tartatni a Monitorul Oficial 127—1951 számában közzétett általános szabályok alkalmazása mellett.

Az óvadék 100.000 lej, mely készpénzben, vagy állami értékpapirokban helyezendő letétbe.

A közelebbi feltételek a városi vállalatokra vonatkozó ügyosztályban tekinthetők be.

Brassó, 1953 november 7.

Primar:

Secretar General:

Dr. C. Voicu mp.

Socaciu mp.

Pletykasarak

Rosszindulatú pletya az is, hogy a Katolikus Kör és a Székely Társaság között féltékenységi tört ki azért, mert a Székely Társaság is berendezett egy klubhelyiséget. Ez a pletyka azt igyekezik elhárítani, hogy a féltékenység indokolt, mert a Székely Társaság — református alakulat.

A felekezeti ellentétek felkavarása kedvenc szórakozás még akkor is, ha ilyen ellentétek tényleg nincsenek. A Katolikus Kör és a Székely Társaság vezetőségében szinte ugyanazok az emberek ülnek. A tagok pedig egészében azonosak. És ezek a tagok szívesen látogatják mind a két helyet, ha azok kellő szórakozási alkalmat és kényelmet nyújtanak nekik. És néha-néha egy kis kulturát is. Erre egyébként mindkét egyesületben nagy hajlandóság van, sőt a Katolikus Kör már meg is kezdte az irodalmi és tudományos előadások sorozatos megrendezését.

Rendőrségi hercehurca a Hitler ellenes brosurák miatt

Brassói román diákok akciója a Hitler-imádai ellen

Brassó, november 10
Brassót az utóbbi napokban valósággal elárasztották a Hitler-ellenes brosurákkal és röpiratokkal. Egy héttel ezelőtt az összes brassói trafikok egy kétélejes füzetet kezdtek árulni, amelynek címe: „A hitlerizmus igazi arca” és, amelynek szerzője a román hadsereg egyik főhadnagya.

Közvetlenül utána finom papíron, két betűvel, nyomott röpiratot osztogattak az utcákon. A röpirat címe: „A leálcazott Hitler: egy gyilkos hős”. A röpiratban egy Dumitrescu Ion nevű román diák felhívja Románia polgárságát, hogy ne szédüljön meg a hitlerista eszméktől, a mely a fajgyűlöletet, a gyilkosságot hirdeti és amely a középkor borzalmait akarja rázúdítani az emberiség nyakára. Aztán beigazolja, hogy a zsidó nemzet konstruktív közölete az országnak, a mely a görögök, törökök vagy bulgárok, miután teleszedték magukat pénzzel, kivándorolnak hazájukba, a zsidók, ha meg is vagyonsodnak, továbbra is az országban maradnak és munkájuk gyümölcseiből az ország összes lakói élvezhetnek.

A röpirat megjelenése nagy konsternációt keltett a brassói Hitler-imádók között. Akadtak szászok, akik a rendőrségre rohantak és tiltakoztak az ellen, hogy az utcákon Hitleret ócsárolják. Izgalomukban kijelentették, hogy amennyiben a brosurák terjesztését be nem szüntetik úgy — horribile dicto — jelentést tesznek a szép Adolfnak Berlinbe.

A rendőrségnek, illetve a brassói sziguranának nem volt tudomása a röpiratokról és ezért azonnal detektívek mentek szét a város minden részébe a nyomozás megejtésére az ügy tisztázására. Kiderült, hogy a román diákság jómagyar része egész Erdélyre kiterjedő Hitler-ellenes mozgalmat indított, amelyet Brassóból indítottak utnak. A röpiratok osztogatóit Dumitrescu Ion,

Olimpiu Joan és Zaharciuc Joan diákok személyében elő is állították a rendőrségnek. A diákok kijelentették, hogy az „Igazságszeretők” alakulatának tagjai és céljuk Hitler, valamint a középkor borzalmait felidézni horogkereszt ellen küzdeni. Ugyanakkor a kihallgatásukat végző Voina ezredes rendőrkvesztornak bejelentették, hogy újabb brosurát akarnak forgalomba hozni, amelynek címe: „Nem vagyok bűnös, mert zsidónak születtem”.

Politikai akcióról lévén szó, Voina ezredes rendőrkvesztornak a sziguranca elbírálására bízta az engedély kiadását. A sziguranca a brosurát átánulmányozása után az alábbi újabb jelentést küldte Voina ezredes rendőrkvesztornak:

„Parancsára, van szerencsénk jeleníteni, hogy a „Nem vagyok bűnös mert zsidónak születtem” című brosurát átánulmányozásából kitűnik hogy semmi olyat nem tartalmaz, amely az állam biztonságát veszélyeztetné, a röpirat a Hitler és pártfogoltjai által megindított zsidógyűlöletre válaszol. Nem ellenézzük a brosurát forgalombahozatalát, a mennyiben úgy méltóztatik gondolni, hogy a hitlerista csoportok, valamint a vaskárda emberei nem fogják megtámadni a röpirat árusítóit. Erre vonatkozólag az a véleményünk, hogy jó volna megkérdézni telefonon a Kolozsváron székelő kerületi őlbiztonsági főfelügyelőt”.

Igy hangzik a brassói sziguranca jelentése, amelyet alaposan átánulmányozva, Voina ezredes rendőrkvesztornak arra a megállapításra jutott, hogy a „hitlerista csoportok esetleges megmozdulásától” nincs mit tartani és ezért megengedte a röpirat terjesztését.

A brassói rendőrség azonban, az állambiztonság érdekeire való hivatkozással megtiltotta, hogy másfajta Hitlerellenes röpiratokat is osztogassanak.

A Dimineata ma reggel Brassóba érke-

zett száma a különös esettel kapcsolatban tiltakozik a többi röpcédulák terjesztésének betiltása ellen és megállapítja, hogy a „sajtószabadság” oda fajult, hogy ma holnap a hitlerista rohamosztagoktól kell külön engedélyt kérni a hatóságoknak a szép Adolf ellen irányuló röpiratok terjesztésére.

SPORT

BUKAREST: Venus—Brasovia 6:0 (4:0)
Nemzeti bajnoki mérkőzés, melyet közös megegyezéssel a szerdai ünnepnapon a fővárosban játszottak le. A Brasovia Vogel, Bölöni és Bogdán helyén tartalékokkal állott fel. A hatodik percben a Brasovia kapusát, Várhegyit megrúgják, úgyhogy eszméletlenül esik össze. Nagynehezen magához térítik s egy negyedóra múlva vissza is tér a pályára, de még sérült állapotban s így természetesen gyengébben véd. A szerencsétlenség teljesen deprimálta a brassói csapatot s jórészt ennek tulajdonítható, hogy ilyen nagy gólaránnyal szenvedtek vereséget. Mint később kiderült, Várhegyi könnyebb agyrázkódást szenvedett.

A Venus góllövői: Petea Valcov 3, Manolache, Colea és Motoroi. A Venus főlényben volt, különösen az első félidőben, míg a másodikban a Brasovia keményebb ellenfélnek mutatkozott. A Venusnak különben is jó napja volt, míg a brassói csapat nem volt formában és a balszerencse üldözte.

Ionescu Tope ploesti bíró (akinek küldetése ellen a Brasovia előzetesen eredménytelenül tiltakozott, értesülésünk szerint gyengén vezette a mérkőzést, úgyhogy több ízben a bukaresti közönség is kifejezést adott rosszallásának.

A Brasovia megővta a Crisana elleni 2:2 arányban végződött mérkőzést Barátky miatt, de a nemzeti bajnoki bizottság november hetedikü ülésén elutasította az óvást és igazolta az eredményt.

A Gloria CFR kitűnő csapata, mint Aradról jelentik, december 15 és január 15 között Franciaországba és Máltára megy turára. A vezetőség egyrésze ugyan még ellenzi a dolgot, mert nincs megelégedve az anyagi feltételekkel.

Carnera—Schmeling
ökölviómérkőzést akarnak létrehozni ezen a télen Berlinben a német sportkörök. Carnerának óriási összeget ajánlottak fel a mérkőzésért.

Góllövő lista
A nemzeti bajnoki mérkőzések góllövői listáján az első helyet Dobai foglalja el a Ripensiaiból 11 góllal. Utána jönnek: Gömöri (Amte) 8, Bodola (NAC) 7, Sepi (U) 6, Barátky (Crisana), Ploesteanu (U), Mercea (Gloria CFR) és Rónay (NAC) 5 —5 góllal, s még egy csomó játékos kisebb góleredménnyel. A bajnokság során különben eddig összesen 171 gólt rúgtak.

Szerkesztői üzenetek

Bács István. Az adóhivatalnak joga van az adósvétel tárgyát értékelni és az illetéket ennek alapján kiszabni. Ha nincsen megelégedve a kiszabással, felelbezzhet az ellen. Második kérdésnek megválaszolásánál tudnunk kellene, hogy ki az adósa, miféle, hogy elbírássuk, esk-e konverzió alá? Ennek hiányában nem nyilváníthatunk véleményyt. — 24 éve előfizető. Semmiféle meghosszabbítás nem történt. — Péter Ferenc. Forduljon azonnal ügyvédhez, a ki a teljes tényállás és összes körülmények ismerete mellett tanácsot adhat. — Vendéglős, Kovászna. Véleményünk szerint ön nem eshetik a városi adósok kategóriájába, mivel Kovászna nem város. Esetleg megkísérheti a törvény 6-ik szakasza értelmében eljárni. Minden esetre jó lenne egy a viszonyokkal ismerős jó ügyvédhez fordulni, hátha az ki tud békés uton valamit verekedni az ön érdekében.

Jól bevezetett, széles vendéggörrel rendelkező

LUXUS-KÁVÉHÁZ

Bukarest központjában, igen előnyös feltételek mellett átadó Komoly ajánlatok Acentia Mercur Bucuresti, Str. Sărinđar 12 sz. a. á. küldendők.

Tetteket — s nem ígéreteket vár a vevő...

Megköveteli, hogy a nyújtott bizalomért őszinte kiszolgálásban is részesüljön. Mi, évtizedes kereskedő múltunk alatt megismertük a VEVŐ LELKÉT, de megismertettük vevőkörünkkel a megismeretes kereskedő típusát is.

Mi nem IGÉRETEKKEL, hanem TETTEKKEL bizonyítottuk be, hogy tántoríthatatlan főbeünk A VEVŐKBŐL ÉLÜNK — TEHÁT vevő megelégedett kiszolgálása. MI A VEVŐKÉRT ÉLÜNK.

Benne vagyunk az őszi szezonban, újból jelentkezzük tehát hű vevőkörünk előtt. Mintakban, színben, minőségben a legszebb darabokat hoztuk le s ismert azolid árakban hozzuk azokat forgalomba.

Látogasson meg bennünket, Asszonyom s meglátja, hogy az üzletünkben eltöltött idő hasznos lesz számára. Kabát-, szövet- és estélyi ruha, blúz- és bakfisdarabjaink megismerése kellemes élmény lesz számára.

SÁMUEL

(volt FENYVESI & SÁMUEL)

DIVATÁRUHÁZA
BRASSÓ, BUZASOR 4 sz.

Fontos könyvkiadás 40 éven felüli férfiak számára!

A prostatamegnagyobbodás

lényege, jelei és gyógyítása

Írta: Dr. Goldner Viktor urológus főorvos.
Fontos minden férfi számára, aki a rendkívül elterjedt betegségben szenved, s bajára utmutatást és biztos gyógyulást akar nyerni. A mű stílusa világos és mindenki számára könnyen érthető.
Ára 102.— LEI. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában
Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban

OLVASSA és TERJESSZE!

Hogyan éljen? a mai ifjúság

A szexuális függetlenség haszna, kora és tanulása.

Mit szabad a lányoknak?

Mit szabad a fiuknak?

Tartalomjegyzékből: Szexuális szabadság vagy szexuális függetlenség. — Nemérettség, nem élet. — A nő felszabadulása, az ifjúság szabadsága. — Az ifjúság szexuális arcvonala előtt. — Lányok és fiúk a szabadszerlemben. — A szexuális kora, pubertás. — A pártásházáság. — A házasság akadályai. — Ugye azt szabad-e a lányoknak, amit a fiúk? — A fiúk nemi élete a házasság előtt. — Az ifjúság nemi sorsa. — A nemi betegségekről. — Hogyan éljen a mai ifjúság, hogy a tegnapi embertől boldogabb lehessen?

Írta: Wallenstein Árpád szakorvos.
Kapható a
Brassói Lapok Könyvostályában

Ára 60 LEI

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szöveggel hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

ELADÓ ADOMENTES HAZ.

Brassó, Str. Crisana 2. 13365

1 kg. I-rendű marhahús 10 LEITÖL. Bittermann Emil, Brassó, Str. Cuza Vodă 2. 13505

ELADÓ szépen kidolgozott, masszív, háromajtós szekrény, ruha, vagy könyvtárnak, 1 fekete, fényezett ruhaszekrény, 1 divány, asztal, börszékkel, 1 szennyes láda. Bővebbet Hosszu-utca 7. 13597

Hölgyeim!

Uj kalapra van szüksége?
Vagy átalakíttatni óhajt?

Mindegyik esetben gondolkodás nélkül járjon hozzám, biztosítom, hogy kevés pénzért teljes megelégedésére fogom kiszolgálni!

„JOFA” kalapgyártás

Brassó, Weiss Mihály-utca 6.

Allást nyer

Brassói piacra szakképzett litográfiai képviselőt keresünk azonnalra. Fényképes ajánlatokat összes személyi adatokkal és referenciákkal „Komoly munka” jellegén a kiadói hivatalt továbbít. 13599

Könyvelő azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat „Vidék”re” jelígre a kiadóba.

Allást keres

Lőrincz Károly asztalossegéd munkát keres, iparán kívül is. Brassó, Weiss Mihály-utca 11. 13598

RAKTÁRNOK (nő) és anyagkezelő (nő) felvétetik textilszakmában, szaktudással és gyakorlattal rendelkezők nyújtsák be ajánlatukat „Beka, Fabrica de textile”, Bucuresti, Spătarul Preda 3. 11185

2 személyhez minden KE-RESTETIK, KI JÓL FÖZ, mosást nem kell vállalnia. Részletes ajánlatok: Farmacia Roşu, Bucuresti, Grişiei 78. 11139

Onálló szűcssegéd azonnal felvétetik. Csizsár szűcs, Marosvásárhely, Főter 6. 13577

PERFEKT román, négy középiskolával rendelkező fiatal nő, bármilyen állást vállal. Vidékre is megy. Cím 12557. szám alatt a kiadóban.

Lakás

3 szoba, orvosi rendelőnek v. gyermektelen házaspárnak kiadó. (Csmepekályha és parkett.) Cím 13588. szám alatt a brassói kiadóban.

Könyvek

ADY összes versei, olcsó propaganda kiadásban, 572 oldal, 1044 vers, egész vászonkötésben, ára csak 300 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., (az udvarban).

A HAZICUKRASZAI KEZIKÖNYVE, Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téstákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedóránál költséggel Ára félvászon kötésben 40 lej.

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetésenk közli.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.